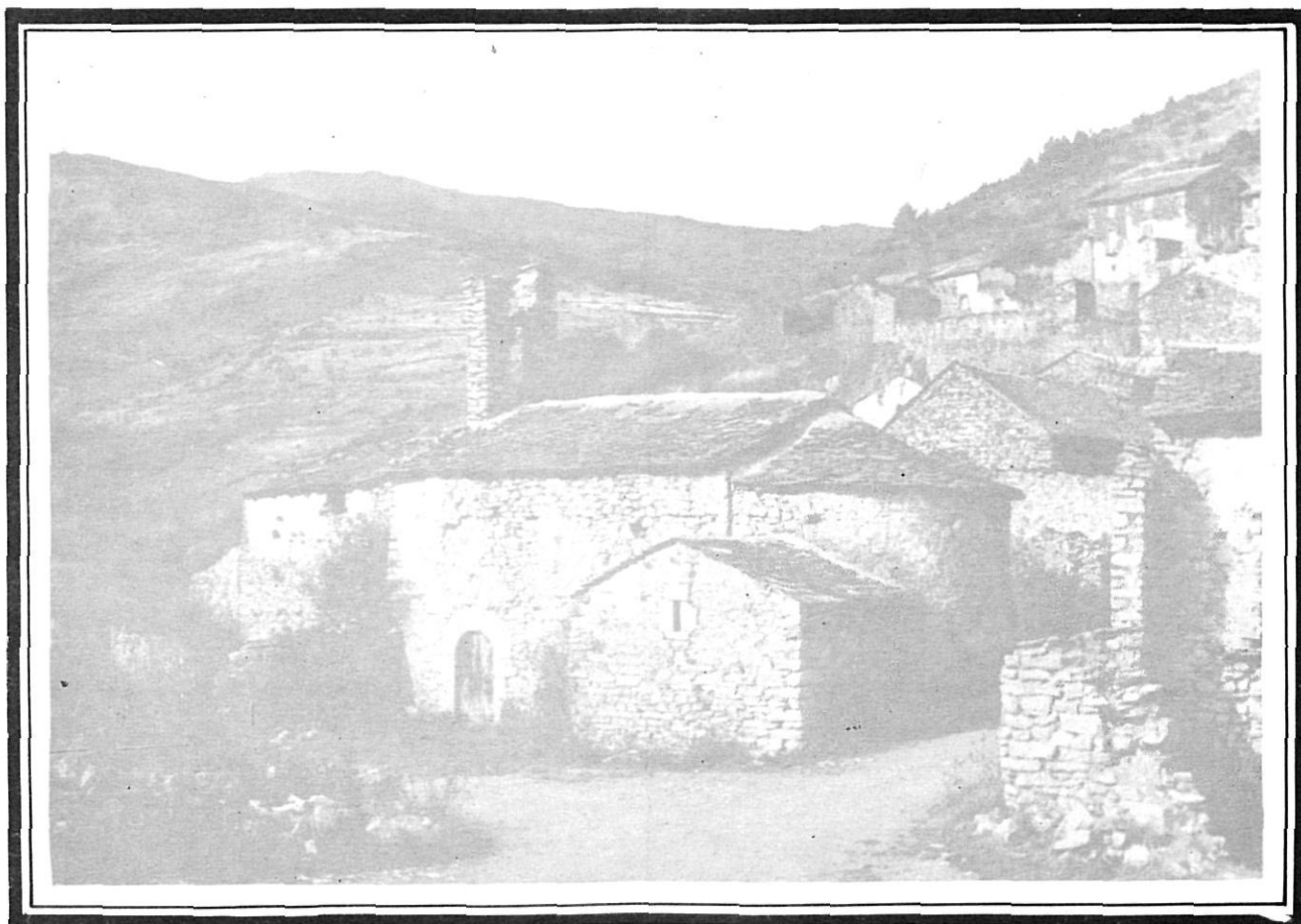

nufaca

PUBLICACIÓ D'AMICS DE CERDANYA

ORDÉN: Un poble de la Cerdanya deshabitat.

La Fira de Puigcerdà
El Sr. Pere i la Constitució
On ha de pertanyer la Cerdanya?

CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"
 de Catalunya i Balears

AL SERVEI DE L'ESTALVI I DEL CREDIT

516 OFICINES
 ARREU DE CATALUNYA

A PUIGCERDÀ Josep Antoni, 22. Tl: 88-01-47

COMPRA
 i VENDA
 DE SEGELLS
 D' ESPANYA

1er i 2^{on} CENTENARI I ESTOCS

tèlf. **93-258 22 21** (tot l'any)

APARTAMENTOS

BOR

su segundo hogar

Información: LA OBRA BOR DE CERDANYA
 o bien en los teléfonos: 93/258 22 21 - 348 06 74

CLASSIFICACIÓ

TRACTAT D'ÀRITS

SERVEI GRUA

ESTACIÓ

DE SERVEI

► NETEIJAR

► GREIXAR

► PETROLEJAR

PNEUMÀTICS

FORCADA

Avda. Gral. Tella, 6 - 13

Téls.: 88 01 94

88 06 94

88 06 95

P U I G G E R D À

CONSELL DE REDACCIÓ

AGE: Assumpció Corbo Major
BELLVER: Fernando Lorente
Joan Pous
EL VILAR: Josep Cristòfol
B. MADAME: Cécile de Leyritz
LLÍVIA : Agapito Mateos
Antonio Robles
MARTINET: Josep Vigó
PRULLANS: Josep Maria Isern
PUIGCERDÀ:
Alfons Brosel
Miquel Comella
Antoni Moreno
Carme Moreno
Josep Peitx
Jean Paul Poirier
Meritxell Sastre
Josep Maria Tosas

COL.LABORADORS

Gérard Berlic
F. Xavier Bosom
Laura Fabra
Pere Font
Joan Fullana
Salvador Galcerán
Margarita Grabalosa
Joan Iniesta
Robert Joffre
Kere
Joan Llauro
Nostàlgic
Ian Peren
Ramón Serra
El Trovador

DIBUIX

Joan Descarga
Jean Paul Poirier

FOTOGRAFIA

Alfons Brosel
Antoni Moreno

Edita AMICS DE CERCANYA
Passeig 10 d'Abril s/n
PUIGCERDA

Imprimeix: Imprés-Ràpid
LLEIDA

PUBLICACIÓ MENSUAL.

La direcció de la revista no es fa responsable del judicis personals del seus col.laboradors.

PORTADA:

ORDÉN: Un poble de la Cerdanya
deshabitat

Mes darrera mes intentem acomplir amb la publicació que avui te a les mans la doble tasca d'aportar informació a tots els cerdans i oferir-los una mitjà d'expressió en el qual poden manifestar-se totes les opinions. Però mes darrera mes la sortida al carrer de RUFACA va acompanyada de problemes addicionals als que naturalment ha de tenir una publicació d'àmbit comarcal com és la nostra.

Aquestes problemes ens arriben gairebé sempre per la via indirecta, per la crítica personal, confidencial o per terceres veus, mai per l'afrontament públic de les discrepàncies. De vegades, es tracta d'un article amb el qual algú no està d'acord i ens ho comunica airadament, però en privat; de vegades, se'ns acusa de publicar informació falsa, incompleta o, senzillament, de no saber quin peu calçem; de vegades se'ns recrimina el fet d'ésser massa "flui-xos", "aigualits" o "descafeïnats"; altres, al contrari, que som negatius, agris, que ho critiquem tot.

Es possible. Es segur que mes darrera mes cometem errors, dels quals ens en fem responsables. Però creiem que aquesta responsabilitat, ha d'ésser compartida amb tots aquells qui tinguent informació no l'aporten, amb tots aquells qui sabent que poden col.laborar no ho fan, amb tots aquells qui "no estant d'acord" no són capaços de manifestar-ho públicament, amb tots aquells, en suma, que no han entès que RUFACA vol ésser —ha d'ésser— un instrument col.lectiu al servei de la Cerdanya.

No ens queda res més a dir que demanar-vos sapigüeu dispensar tots els nostres nombrosos errors i repetir, una vegada més, que aquestes fulles són una porta oberta a tota aquella persona o entitat que tingui quelcom a dir. Sapigüem aprofitar el dret i el deure de la informació.

sumari

EDITORIAL	3	SANITAT	
ACTUALITAT CERDANA		Aquí el Hospital (Apertura)	19
Flash	4-5	Nuestro Hospital	19-20
La Fira de Puigcerdà	6	ESPORTS	
La Llei de muntanya i U.C.D.	6	Assemblea dels Clubs D'esquí	20
El Sr. Pere i la Constitució	7	APRENDRE A VIURE	
Guarderia en Alp	7	Reflexions personals al voltant d'un museu	21
Tribuna política	8	LLETRES	
ENSENYAMENT		Cerdagne	22
Per què serveix l'Associació de Pares	9	El mendigo	22
SALVEM EL CATALA		El cel nuvolós	22
Complement directe	9	Conte de Noël	23
RECULL		CARTES A RUFACA	
Peus de porc amb naps	9	Terre des hommes	23
DES DE L'ARXIU		Sr. Castro	24
Quelcom més sobre les fires de Puigcerdà	10	FOTO DENUNCIA	24
AMICS DE LA NATURA		GALERIA D'HOMES ILLUSTRES	
Protegem la natura?	11	DE CERCANYA	24
De la chasse à l'izard	11	RUFACADES	25
Remeis provats	12	ULTIMA HORA	
CINEMA - TEATRE - ART - CULTURA		Contactos Gobernador - Partidos	
Dues Taules Cupulars a Dorres	13	Políticos	26
ENIGMES			
Los biorritmos	14		
Léxico de obras y autores	14		
COL.LABORACIONS			
La Cerdanya, 6a part	15		
Prenem consciència	15		
Disminució de la població	16		
On ha de pertanyer la Cerdanya?	16-17		
Congrés de Cultura Catalana			
Conclusions - Dret Agrari	17-18		

- **Segons ens comunica** el C.D. Puigcerdà, les sessions de quinto d'aquest any tindran lloc en els següents dies:
1, 4, 6, 11, 13, 15, 18, 20 i 22 de desembre al Casino de Baix.
La QUINA es farà el dia 29 de desembre a l'Institut.

- **El 20 d'octubre** es va recuperar un vehicle robat a Olot. El propietari és Robert Franch, de Les Planes.

- **Va trobar-se el cadàver** de Tomàs Viladomat Besalí, de 66 anys d'edat, en el seu propi domicili. Un infart va provocar-li la mort (31. 10. 78)

- **Amb motiu de** la cloenda del curset de Salvament i Socorrisme que s'ha vingut desenvolupant sota la responsabilitat de la Creu Roja Local, la Caixa hi col·laborà amb el patrocini d'una xerrada-col·loqui sobre el Servei Nacional de la Salut, a cura del Dr. Mateu Huguet.

- **A la biblioteca Municipal** de BOURG-MADAME existeix una col·lecció de llibres pels qui volen estudiar català. Estan a disposició de tots aquells que vulguin consultar-los.

- **El 6 de desembre**, Carmen Nobreda Rodríguez, va denunciar la substracció del seu establiment públic de 10.000 pessetes, així com dels desperfectes que van causar-li (van tallar les gomes del gas, varen encendre les fregidores, amb el perill de provocar un incendi).
Sembla ser que l'autor material del robo sigui en Josep Maria Muñoz, fugat en aquest moment, tal i com demostra el fet de que fos ell mateix qui anés a canviar el contingut de la caixa en un altre establiment públic de begudes.

- **El Club Polideportivo** Puigcerdà, juntament con Osséja, ha organitzat el "I CRITERIUM DE NATACION, SELECCIONES COLEGIOS Cerdanya Francesa - Cerdanya Española", en la Piscina Climatizada de Puigcerdà, el pròxim dia 17 de diciembre de 1978, a las 16 horas.
Torneos Excmo. Ayuntamiento de Puigcerdà, a la Selección Masculina mejor clasificada, a la Selección Femenina, al equipo de relevos masculino y al equipo de relevos femenino.
Medalla para los tres primeros de cada final.

- **En ple carrer Major** de Puigcerdà, el dia 11 de novembre, van entrar en una botiga especialitzada en pells i van emportar-se objectes (abrics, pantalons, bolsos, carteres, jerseys...) per valor de 148.000 pessetes.

- **El dia 14 de novembre** es publicava al B.O. de la "Provincia" l'anunci de l'exposició pública dels treballs d'el·laboració de la Revisió del Pla General de Puigcerdà. Aquesta exposició és totalment pública i estarà oberta durant un mes.
Dies abans d'aquesta publicació, l'Ajuntament de Puigcerdà decidí no acceptar més projectes a fi de poder afrontar les resolucions del nou pla sense cap mena de pressió ni pressa.
Procurarem al proper número de RUFACA donar-ne informació més completa.

Flash

- El 20 de novembre començà el I CAMPIONAT D'ESCACS patrocinat per la Caixa, i en el qual s'han establert dues categories, una compresa entre 13 i 17 anys i l'altra de 18 per amunt. 16 i 24 participants, respectivament, es disputan els trofeigs, mitjançant el sistema suís, que preveu un mínim de deu partides per jugador, puguent, d'aquesta manera, conèixer la veritable classificació de cadascú.

- En la carretera de Sanejja (terme municipal de Guils) el 21 de novembre va haver-hi un accident de tràfec, en el qual va perdre la vida el guàrdia civil José González Reche, de 26 anys, casat i natural de Baza (Granada) El seu acompanyant, el també guàrdia civil Fritz Weil Navarro, de 26 anys, casat, resultà greument ferit. Les causes de l'accident poden atribuir-se a la ruptura de la direcció del vehicle.

- El fútbol juvenil està d'enhorabona. Van primers a la classificació i a més, destacats. Els últims resultats han sigut:
Moya - Puigcerdà, 3-0
Camprodon - Puigcerdà, 1-1
Puigcerdà - Tona, 4-1

- Els darrers resultats obtinguts pel Puigcerdà al Campionat de Futbol:
Puigcerdà - Vinyoles, 1-1
Corcò - Puigcerdà, 2-1
St. Boi - Puigcerdà, 0-1
Puigcerdà - Voltredà, 1-1
Camprodon - Puigcerdà, 3-3
Puigcerdà - Ribatana, 1-1

- El Cine-Club anuncia pel mes de desembre la següent programació:
dia 5, El Che Guevara
dia 12, La Profesional y la debutante
dia 19, Los Cuentos de Canterbury.

feu-vos socis d'

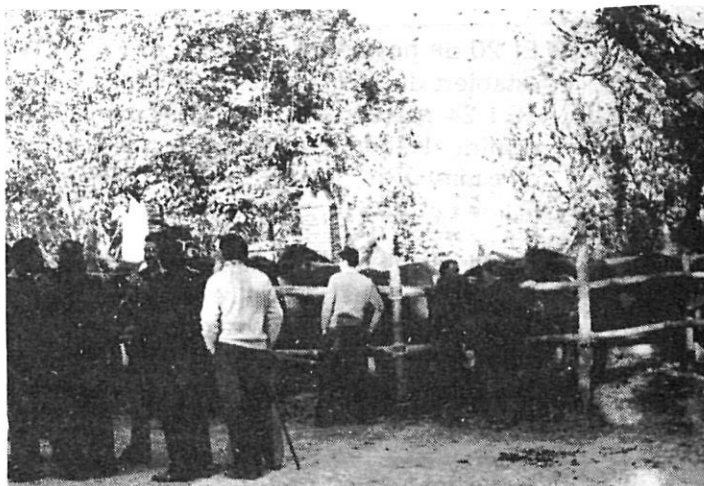

LA FIRA DE PUIGCERDÀ

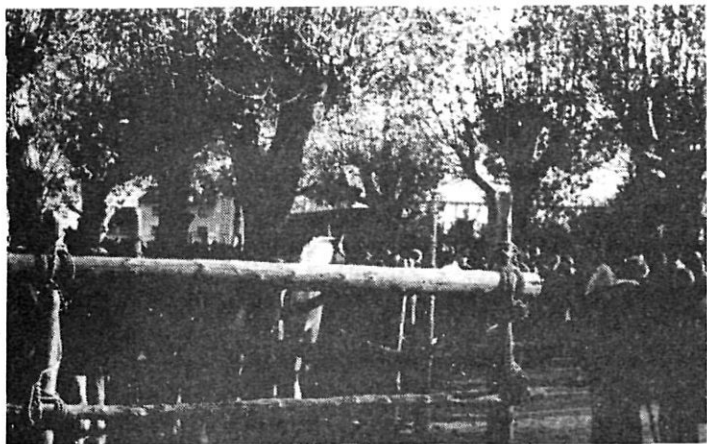
El primer dissabte i diumenge de novembre es va celebrar a Puigcerdà com cada any la "Fira". Segons especialistes en bestiar, l'edició d'aquest any ha augmentat en quantitat i qualitat, disminuint l'exposició de maquinària, la qual es va veure engullida per la gran mostra de cotxes, de totes marques i colors.

Tal com es costum no hi faltaren els "xarlatans" venedors de mantes animant l'ensupit ambient de Puigcerdà, situat just amb els altres marxants al llarg del Quartel, fins el Casino passant pel Miami.

Però la gran novetat, per molta gent, va ser veure unes quantes parades a la plaça Cabrinetty morint-se de fàstic, tal com comentava un d'ells al dir que una altra vegada, abans de pujar a Puigcerdà, s'enteraria bé si

Aspecte de la Fira de Puigcerdà

La Fira de Puigcerdà

podria posar-se al mateix lloc de l'altre gent sense haver de donar propina a ningú, ja que no li agradava fer-ho.

Deixant apart aquest punt, poc encertat pels responsables de distribuir els llocs de les parades, la "Fira" va transcórrer el seu propi camí, amb una temperatura molt agradable, però semblà que hi faltava gent, doncs es donava la circumstància de que coincidia amb el final de la "Fira" de la Seu.

Es d'esperar que els propers anys, encara que la "Fira" adquireixi un caire diferent del que havia tingut fins ara —gairebé dedicada als camperols— vagi desenvolupant-se fins arribar, quasi bé, a una "Fira de Mostres"

Blanca

És presentada a la Vila, la futura llei de muntanya. El passat 1 de novembre fou presentada a Puigcerdà la campanya de protecció a la muntanya i "zones deprimides".

L'acte, que fou presentat per Ramon Sala, diputat de CDC per Girona i Xavier Bada, destacat càrrec financer en relació amb l'Alt Pirineu, posà especial èmfasi en la necessitat de la representació de les comarques al futur Parlament Nacional. És defensà, de passada, la idea d'agrupar les comarques en entitats organitzatives superiors, és a dir, en vegueries. Altrament Sala i Canadell recalçà el treball valuós dut a terme pels grups d'estudi de l'Alt Pirineu, la fundació Roca i Galés i d'altres. Va recordar com l'article 130 de la Constitució

LA LLEI DE MUNTANYA

espanyola, potenciat pel grup "Entesa dels Catalans", fa referència a les zones de muntanya. Explicà com el projecte de llei es basa en l'experiència d'altres països europeus en aquest camp, concretament esmentà Àustria i Suïssa, netament muntanyencs.

També mencionà els acords presos en aquest sentit en el Pacte de Roma. Posà en relleu les característiques generals de les zones deprimides: manca de planificació, nul·la assistència, deficients comunicacions, etc. Geogràficament les concretà a partir dels 800 m., o bé a partir dels 700 m. però amb un

20 per cent de desnivell.

Afegí que seguint l'exemple europeu caldria establir línies de crèdit especials per als pagesos i ramaders.

La sessió va acabar amb una projecció de diapositives sobre l'Alta Garrotxa com exemple de zona deprimida.

Sala profità la sessió per fer una crítica del Conseller d'Agricultura, Sr. Roig (ERC) pel fet de la no representació d'algunes comarques al Consell Assessor d'Agricultura (entre elles, la Cerdanya).

J. Muntaner i Bartra

FOTO - ESTUDI

Escoles Pies, 16
Tel: 88 03 88
PUIGCERDÀ

Nique

JOIERIA RELLOTGERIA

J. Fullana
PUIGCERDÀ

EL SR. PERE I LA CONSTITUCIÓ

Un dels temes de conversa habituals durant aquests darrers dies —d'algo s'ha de parlar— ha sigut la constitució. Om creia que les possibilitats d'un tema com aquest eren reduïdes al limitar-se l'opinió personal de cadascú a quatre postures com a màxim: el "sí", el "no", l'abstenció o el vot nul. No n'hi ha més, veritat?. Doncs esteu equivocats i si no us ho creieu demaneu-li al Sr. Pere. La capacitat de sorpresa que té aquest home no s'esgotarà mai. És realment increïble.

No fa gaires dies que estàvem la "Comissió del xato de les vuit" en plena discussió consensual sobre la constitució i, si bé hi havia discrepàncies, la xerrada discorria dins un ordre propi de ciutadans europeus (al menys així ens ho asseguren):

— Jo donaré el meu vot afirmatiu perquè aquesta constitució, si bé no és la desitjable, acaba definitivament amb el franquisme i assenta les bases per iniciar la convivència democràtica al nostre país —deia un component de la Comissió, mentre regoitava l'efecte de les seves paraules en els altres.

— Doncs jo votaré "no" perquè sóc republicà de tota la vida i no accepto de cap de les maneres l'institució monàrquica —deia un altre tot i escoltant-se.

Jo que d'aquestes coses no en sé mai ni mitja paraula callava i escoltava, com sempre. Però mentre ho feia aparegué la borrasca: el senyor Pere acabava d'entrar al bar on estàvem i es dirigia cap a nosaltres amb el somriure de l'home satis-

fet. Sempre hi ha algú que sembla que vingui de l'hort. Així, només arribar el Sr. Pere a l'hortelà de torn no se li va ocórrer altra cosa que demanar-li si votaria "sí" a la constitució.

— Però amb qui et penses que estàs parlant, noi— li replicà el senyor Pere—. Jo no donaré mai el meu sí a una constitució de dretes.

La portentosa agilitat del meu cap em va fer deduir que el Sr. Pere era d'esquerres, però els dubtes pugnaven per sortir del meu cor atormentat per les contradiccions i no vaig obtenir la tranquil·litat fins que vaig demanar-li:

— Però vostè és d'esquerres?

— De tota la vida, home —aquí va començar a explicar les seves batalletes "subversives" sota el franquisme, les quals no us transcric per la meua tendència natural a la caritat. Però, renoi, qui ho hagués dit, ja en va fer, ja, de coses l'home, llàstima que al no saber-ho no es veia: quin descobriment: el Sr. Pere d'esquerres i és que deu ser ben cert aquell adagi del bon amic Woody Allen quan deia que n'hi ha molts de reaccionaris d'esquerres.

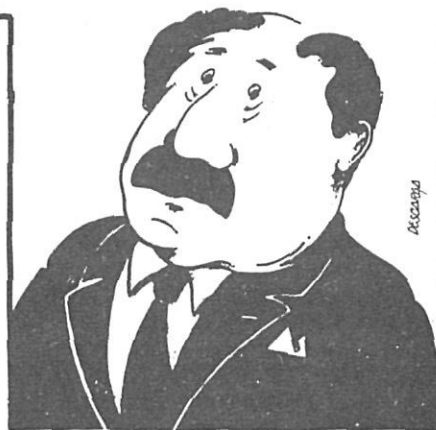
Però de sobte, algú el va tallar quan tot just anàvem per l'any 53.

— Així vostè votarà "no" a la constitució.

— I ara, home! o és que t'has pensat que sóc un extremista d'un cantó o altre. No en sóc pas jo de Fuerza Nueva, ni de ETA.

— Així vostè el que farà és abstinere's.

— Que no, noi, que avui no

n'encertes ni una. A la vida es pot fer quelcom més que dir "sí", "no" o abstinere's.

— Ja ho tinc! —vaig exclamar, gairebé cridant— Vostè el que farà és agafar la papereta, escriure-hi "passo de tot" i així declararan el seu vot nul.

Vosaltres hi veieu algo ofensiu en aquestes paraules? Doncs, pel que vam veure, el Sr. Pere sí: va marxar amb un "estàs grillat, tu!" i ens va deixar amb els dubtes.

Així, després de molt discutir —ja no tan europeament— sobre la postura que prendria el Sr. Pere, vàrem creure que el millor que podíem fer era convocar un concurs-adivinalla obert a tot aquell que sàpiga contestar la següent pregunta: Quina serà la postura del Sr. Pere davant el referèndum constitucional? Premi: una caixa d'Ariel lava más limpio (Interessats, adregeu-vos al local d'Amics de Cerdanya).

Kere

GUARDERIA EN ALP

El pasado mes de octubre, tuvo lugar en las escuelas de Alp, una reunión para tratar la posibilidad de montar una guardería en dicha localidad. En esta reunión estaban presentes miembros de la Junta de Padres de familia, y la mayoría de padres interesados en que este proyecto se llevara a término.

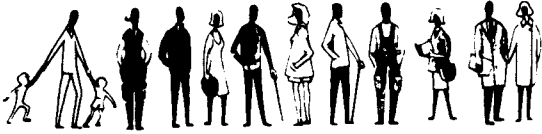
Tras salvar algunos problemas, como el local donde instalar la Guardería, que fue cedido por la mancomunidad conjuntamente con el Ayuntamiento, en una de las aulas de las Escuelas Nacionales de Alp, con la aprobación del profesorado de dichas escuelas, y buscar

a la persona indicada, se procedió a la estructuración de la nueva guardería. Tras haber pedido permiso a la Delegación del Ministerio de Educación de Gerona, se abrió la Guardería el día 18 de octubre con 16 niños inscritos de edades comprendidas entre los 2 y los 4 años.

Dicha guardería tiene servicio de comedor (el mismo que el de las escuelas y transporte para los niños que no son de Alp).

Esperamos que el ejemplo cunda.

Carmen Moreno

Tribuna Política (oberta a tots els partits)

PSC-PSOE

ACTUALIDAD SOCIO-POLITICA

Cualquiera que sea la opción de UCD, le corresponderá al PSOE un innegable protagonismo desde el poder o la oposición, a nivel nacional.

Dentro de Catalunya el PSC, como primera fuerza política, tendrá una preponderancia ineludible en toda actuación inmediata, que se verá condicionada por el peso de la hegemonía socialista.

A nivel comarcal, constatada la tendencia al bipartidismo y la inexistente implantación de las fuerzas intermedias, salvo variaciones de última hora, los votos se decantarán sensiblemente hacia dos grandes bloques: los conservadores hacia UCD y los progresistas al PSC.

El PSC seguirá impulsando el cambio y el progreso que reclamaron los votantes del 15 de junio y que UCD retarda y escamotea, mediante los siguientes ejes de actuación: 1.) Crear una amplia corriente de profundización de los planteamientos democráticos y progresistas, 2.) Luchar contra el caciquismo, la especulación y la tecno-burocracia, heredados de la dictadura, 3.) Impulsar el máximo protagonismo popular, encauzando su participación a todos los niveles, 4.) Sustituir todas las estructuras del franquismo por instituciones plenamente democráticas y populares, 5.) Avanzar hacia la planificación territorial en todos los ámbitos de la vida social, económica y comunitaria, 6.) Luchar contra la corrupción y la demagogia mediante la permanente información de todas las actuaciones políticas, administrativas y sociales, 7.) Potenciar las estructuras socio-culturales y los servicios públicos y 8.) Velar por los intereses de las clases trabajadoras, los campesinos, los comerciantes, los propietarios urbanos, los industriales y artesanos, amparándolos contra el gran capital y los intereses foráneos.

Los socialistas denunciamos la violencia y el desorden y propugnamos la cultura, el civismo y la paz ciudadana, así como el respeto a las personas, a la propiedad y la Ley democrática y repudiamos cuanto atenta contra ellos, inclui-

8

das las acciones terroristas como la que quebró la vida de un hijo de la Cerdanya, servidor de las Fuerzas de Orden Público, en el País Vasco.

Denunciamos la prevaricación, el cohecho, la negligencia y la desidia a todos los niveles, en el servicio a la comunidad, como disgregadores del orden social. Queremos recuperar la confianza de las gentes en el País y en quienes les administran y gobiernan democráticamente. Y para conseguirlo, pedimos a todos los ciudadanos su desinteresada contribución moral y pública, defendiendo la integridad y persiguiendo toda falsedad y corrupción.

AGRUPACION COMARCAL DE LA CERDANYA

UCD

I tampoc U.C.D. ha enviat la seva col.laboració a temps en el moment de tancar l'edició. Esperem poder publicar-ho el proper número.

PSUC

CAP A LES ELECCIONS

No és cap secret que la vida municipal de Catalunya s'està deteriorant. La celebració d'eleccions municipals és cada dia més urgent. Així ho hem entès els comunistes de tot l'Estat Espanyol i així no

ens cansarem de defensar la prioritat absoluta que tenen els comicis locals sobre qualsevol altra consulta popular que fagi falta després del referèndum.

Les arrels d'això que hom ha anomenat "desencant" no és difícil trobar-les en la manca de resultats concrets d'aquesta llarga transició a la democràcia. El franquisme és encara omnipresent i es manifesta com a quelcom viu. Aquest és un fet evident per la gran ciutat com pel camp; un fet amb el qual toparem contínuament si no es comencen a posar els fonaments per canviar les coses: FAN FALTA LES ELECCIONS MUNICIPALS.

El PSUC entenem, però, que no és suficient amb la seva celebració, sinó que cal marcar-se també uns objectius generals clars per a la nostra comarca. Apart de la voluntat de democratitzar els ajuntaments fent-ne els instruments adequats per la participació de la població, remarcuem tres punts imprescindibles per una bona gestió dels municipis cerdans i, per tant, tres punts de partida que poden ser tinguts en compte comunment per totes les candidatures democràtiques, sigui representades pels partits de signe democràtic inequívoc o bé siguin representades per ciutadans independents i no vinculats a interessos estranys que puguin malmetre la seva gestió. Aquests quatre punts són:

- Que els nous ajuntaments es plantejin la necessitat de desarrelar el caciquisme d'ordre divers tan present a la comarca.
- Que garanteixin l'honestitat de la seva gestió
- Que representin sense absències tots els sectors socials presents a cada municipi.
- I que, en conseqüència, totes les candidatures no continuïssin que es presentin als municipis es coordinin en base a uns punts programàtics mínims que afectin a tota la comarca a fi d'homogeneitzar llur gestió.

Fem, finalment, una crida a tots els cerdans que se sentin identificats amb aquests plantejaments perquè, entre tots, sia de forma independent, sia a través dels partits, col.laborem en l'esforç d'assolir-los.

COMITE COMARCAL
DE CERDANYA

PER QUE SERVEIX L'ASSOCIACIÓ DE PARES

L'article 27/7 de la Constitució diu: "Los profesores, los padres y en su caso los alumnos, intervendrán en el control y gestión de todos los centros sostenidos por la Administración con fondos públicos, en los términos que la ley establezca".

Una de les maneres de controlar i gestionar pel que fa referència als pares és mitjançant una Associació de Pares.

A nivell de la nostra comarca ja existeix una Associació, del que es tracta és de fer-la funcionar realment.

Cal dir que han sigut molt loables les tasques portades a terme fins avui: la consecució dels Instituts, el seu manteniments, els transports, el menjador, alguna que altra setmana blanca...

Creiem que una Associació de

Pares de Família (APF) té dues vertents complementàries: L'educacional i la social.

En la primera tindrem en compte que un centre docent es compona de professors, alumnes i de pares, per tant la responsabilitat educacional no pot recaure només en un sector (mestres) malgrat sigui aquesta la postura més corrent i còmoda. Els pares tenen el deure de conèixer tot allò que afecta el seu fill en matèria escolar, i és aquí on ha de jugar un paper primordial l'APF: ha de recollir aquestes preocupacions i fer-s'en protaveu, ha de promoure el contacte directe i continuat amb els mestres, de posar els mitjans per tal d'armonitzar l'ambient escolar i familiar perquè és en aquests medis en que es desenvolupa l'alumn-fill, ha de, en definitiva, apropar l'escola a la societat;

i no sols en matèria educacional sinó com deiem abans en l'àmbit social, donant facilitats per la realització de col·loquis, conferències, cine i teatre infantil i juvenil, activitats culturals i esportives, etc.

Si per un costat es veuen totes aquestes possibilitats i no s'han dut a la pràctica és perquè la Junta de l'APF no ha posat el suficient interès com per tirar endavant aquesta tasca.

Què cal fer, doncs? La resposta més senzilla, sembla ser, renovar la Junta, però si la resposta es senzilla, és més difícil aconseguir-ho perquè és feina dels pares sapiguer trobar les persones adequades que estiguin disposades a treballar, i a enfrontar-se a les dificultats que puguin sorgir.

Meritxell i Josep

salvem el català

COMPLEMENT DIRECTE

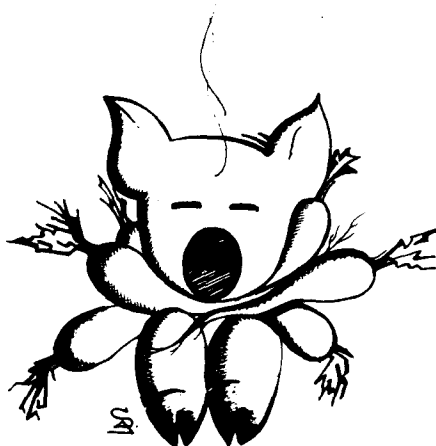
El complement directe és el mot —o grup de mots— sobre el(s) qual(s) recau l'acció del verb. P. ex: "El Lluís menja escudella". Aquí veiem, clarament, un subjecte —El Lluís—, un verb —menja— i un complement directe —escudella—. (Quina és la cosa menjada?): escudella.

Ara bé, aquest complement directe pot ésser una cosa o una persona. Si denota una cosa, el català parlat no té inconvenient a introduir-lo sense preposició. Si designa, però, una persona, és molt corrent d'introduir-lo amb la preposició "a", la qual cosa és incorrecte: solament certs pronoms, principalment els personals, admeten o exigeixen l'anteposició de la preposició "a". Haurem de dir, doncs, "He vist la Maria" (mai "He vist a la Maria") i "M'han vist a mi" (no "M'han vist mi").

Laura Fabra

recull

PEUS DE PORC AMB NAPS

Heus aquí que la senyora Antonia va fer un llarc viatge, s'ho va passar molt bé, però pensava que com els plats de Cerdanya, no s'hi menjaven en lloc. I així, només arribar a casa, ja hens va preparar aquest típic plat. Es cullen naps de tall tendre, es fan coure amb aigua, i quan està quasi a punt, s'els hi canvia aquesta, afexint-hi la sal corresponent.

Anem pels peus de porc, els aurem tingut dos o tres dies amb sal, car seran més gustosos. Els pe'larem i deixarem que es coguin amb aigua i sal esperant, després, a que es refredin.

Prepararem a continuació, un bon sofregit de ceba i tomaquet,

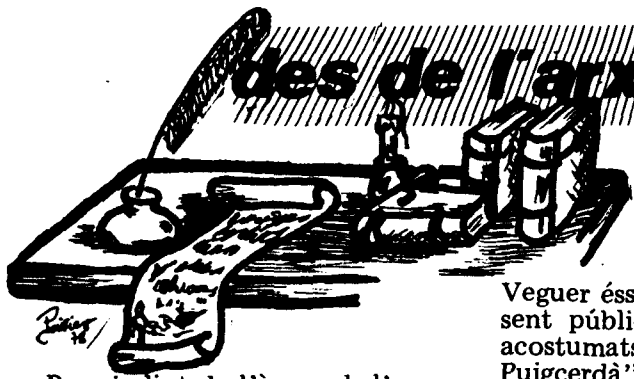
una mica de farina, nou moscada, un raig de cognac, i dues o tres lloses de caldo.

Mentrestant, enfarinarem els peus de porc, per tal de que no es desfagin, i els fregirem amb llard. Amb els naps, farem la mateixa operació. Ho colocalarem tot en una casola ampla, procurant, que no quedi amutegat i, hi tirarem la salsa, deixant que faci xuc, xuc, tot junt una estoneta.

Abans de servir-ho, rectificuiss de sal, afegint-hi al mateix temps dos rovells d'ou desfets amb vinagre.

A la taula!!!

LA BONA CUINERA

QUELCOM MÉS SOBRE LES FIRES DE PUIGCERDÀ

Prescindint de l'època de l'any en què s'han celebrat les fires puigcerdanenques, cal fer constar que sempre han estat prèviament anunciades; ara amb grans cartells, però abans —des de molt antic i àdhuc el segle XVIII, s'anunciaven mitjançant uns curiosos pregons; pregons que per anunciar la fira de Tots Sants, es feien el dia de sant Lluc (18 d'octubre), per totes les cantonades de places i carrers—. Heus-ne ací una còpia:

“CRIDA DE LA FIRA.— Ara oyats tothom generalment que us notificam i fem a saber de part del Illre. Sr. Francesc de Canal i Codol, donzell en la present vila de Puigcerdà populat, per la Sacra Catòlica i Reial Majestat del Rei nostre Senyor (que Déu guardi), Veguer de Cerdanya, Baridà, Urgellet i Baronia d'Orcau i Batlle de la dita vila: Que, com per Privilegis reials per los Sres. Reis de immortal memòria a dita vila concedits, sia atorgat a la vila de tenir fira quiscun any lo dia o festa de Tots los Sants duradora per vuit dies après continuus. E no res menys, amb dit reial privilegi mana guiar i assegurar totes persones a dites fires venints, estants i tornants amb totes llurs coses, com en dit Privilegi està llargament contingut.— Per tant, amb tenor de la present pública CRIDA, dit Illre, Veguer en nom i paraula de dita Reial Majestat, GUIA i assegura, i per guiada i assegurada vol ser tingudes i reputades, qualssevol persones de qualsevol estat, grau o condició sien, venints i estants a dites fires i tornant-se'n, per espai —és a saber— de vuit dies ans del dia o festa de Tots Sants prop vinent i vuit dies après de dita fira inclusius, juntament amb les mercaderies de qualsevol espècie sien que aportaran i tindran en dites fires i se'n tornaran de aquella.— ENTÈS, emperó, i declarat que amb dit guiatge no vol que hi sien compresos los incidits en la Cobstitució, com instigants, fabricadors de moneda falsa, sodomia, heretgia, luterans, hugonauus (hugonots), el qui han comès crims de lesa Majestat ni altres enemics de la santa Fe Catòlica.— E, perquè les sobredites coses sien a tothom notòries, mana dit Sr.

Veguer ésser feta i publicada la present pública CRIDA, per los llocs acostumats de la present vila de Puigcerdà”. — Signen el Veguer, el Jutge i l'Advocat fiscal. Aquesta crida fou feta el 18 d'octubre de 1702.

L'any 1531, el Consell de la vila va resoldre “que es cridin les fires, com és d'antic costum, afegint-hi una clàusula dient que, els qui vinguin de llocs infectats de PESTA, no es gosin mesclar ni comunicar amb les altres persones, sots pena de CENT ASSOTS”.

Ara bé, mentre feien l'esmentada crida de la fira, a so de tabals i trompetes, el “verguer del Consolat” o agutzil de l'Ajuntament, anava llançant avellanes i castanyes a la mainada que el seguia, per tal de donar més importància i popularitat a la fira que s'apropava. El “Dietarium” de la Vila ho diu així: “Lo die de Sanct Luc se criden les fires ab tabals i trompetes, i lo verguer va llançant castanyes i avellanes, a fi que los minyons seguescan la crida, i tohom sàpia que és”.

L'endemà de Tots Sants, en què ja havia començat a moure's la fira, els Cònsols i el Sr. Veguer, a cavall, acompanyats de moltes persones principals, vestits de festa, a tall de gran solemnitat, donaven un TOMB pel firal, per tal d'autoritzar la fira.

No hi ha pas dubte que Cerdanya és una de les contrades que pot fer millor paper en la qüestió de ramaderia; pot presentar bons exemplars, de cavallí, sobretot. Tanmateix, a les fires puigcerdanenques hi acudia bestiar de tota mena: cavallí, mular, asiní, boví, porquí —i a l'antigor, fins i tot bestiar de llana, aviram, etc. Però val a dir que era la raça cavallina —coneguda en temps de Strabon— la que havia donat més renom a la ramaderia cerdana: la cria dels cavalls “perxerons”, “almans” i “bretons”, procedents de Normandia i Bretanya; també els muls coneguts amb el nom de “paytó” i “baix paytó” procedents de Tolosa i d'Auvèrnia, els quals s'adquirien “lletons” o d'un any a un any i mig, s'engreixaven aquí a Cerdanya durant un o dos anys, i es revenien després, també per cria a altres indrets de Catalunya (Vic, Solsona, etc.) i defi-

nitivament s'enviaven a Barcelona, a València, a la Manxa i altres indrets d'Espanya; races molt estimades tant per la seva desenrotllada creixença com per la seva habilitat pel treball. Antigament, fins i tot els reis d'Aragó i els comtes de Foix adquirien a Cerdanya aquests animals per a llur servei.

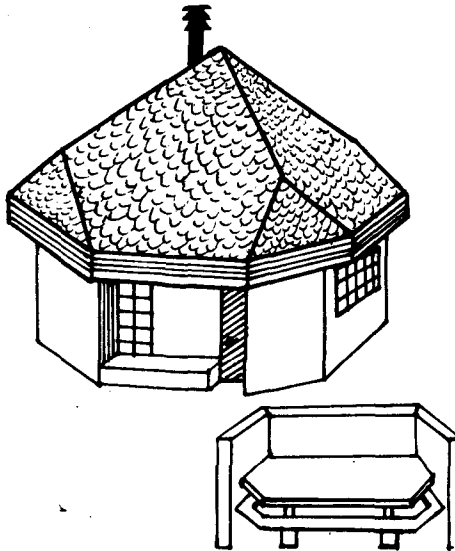
Com a dades estadístiques, podem dir que l'any 1887 varen sortir de Cerdanya, amb motiu de la fira de Puigcerdà, més de quaranta cavalls d'uns dos a tres anys, venuts a mercaders de Barcelona i València, a un preu mitjà de cin-cents pessetes per exemplar. Més importants foren les transaccions fetes respecte al bestiar mular, del què en sortiren d'aquesta comarca més d'un centenar de caps, pagats —els de tres anys— a 800 pessetes per terme mitjà; les vaques es pagaren a raó de 125 pessetes i les vedelles a 75 pessetes. Els preus dels ases sobrepujà als de les altres espècies, arribant fins a mil pessetes per cap. Referent als porcs grassos, es mantenien els preus de set reals la carnissera.

Notem, de passada, que a la fira de Bellver de l'any anterior —1886— celebrada durant tres dies a mitjan mes d'octubre, hi havia uns 25.000 caps de bestiar, estesos des del riu de Santa Magdalena fins a la Torre de Cadell; els poltres d'un a dos anys es pagaren entre 75 i 125 pessetes; les vaques i les vedelles —com a Puigcerdà— a 125 i 75 ptes. respectivament. Quant a les ovelles, porcs i xais, a preus proporcionats; i diu que les fondes i els cafès no abastaven per atendre la gentada.

L'any 1929, Puigcerdà va reprendre la fira amb nou entusiasme, i diu, que donava bo de veure “tant bestiar i tan selecte” que abarrotava el passeig del Deu d'Àbril, la Rambla del Casino, Coronel Molera, places de Barcelona i dels Herois, de tota mena de bestiar: cavallí, mular, boví, assiní i porquí, demostrant una vegada més, la riquesa ramadera de Cerdanya. Aquells any, a l'estació de Puigcerdà, es varen facturar de 25 a 30 vagons de bestiar, pagat a bons preus, i destinat a diferents indrets. D'altra banda, alguns mercaders havien passat per les masies, abans de la fira, a comprar

(Segueix a la pàgina 12)

PROTEGIM LA NATURA?

Aquest any I.C.O.N.A. ha finalitzat la construcció d'un refugi a la muntanya d'Urús en l'indret anomenat Cortal d'en Vidal, més amunt del refugi vell de l'esmentada muntanya i a quasi 1.700 metres d'alçada. Està dotat de varis serveis, els quals el fan idoni per l'excursionisme, dues fonts, taules i llocs adequats per fer carn a la brasa, a l'exterior i a l'interior, una gran llar envoltada de bancs, una gran taula i un atillo per dormir-hi un gran nombre de persones, tot en una sola peça, bon exemple de construcció d'alta muntanya.

Els excursionistes i amants de la natura tenen d'aquesta manera llocs per poguer hostatjar-se, i l'eina necessària per protegir la natura de la pol·lució que arrossega l'home allà on va, no siguent necessari que faci foc en descampats i llocs perillosos en èpoques de secada, encara que sempre he pensat que no

és l'home qui embruta els indrets feréstecs, sinò cada un de nosaltres que no té la suficient codícia en deixar-ho net després de servir-se'n.

Ja començaria a ser hora que aquesta contrada tan foréstec com és l'alta Cerdanya, se l'ajudés a conservar-se neta, posant pels qui volen gaudir-se'n d'ella, dels suficients medis per poder disfrutar-la sense tenir que posar-la en perill, amb uns recons i miradors cuidats, com els que ha posat I.C.O.N.A. en el Cortal d'en Vidal, i dels que ja en parlarem posteriorment, com són els refugis del Pla d'Esposes i del Prat d'Aguiló.

Seria desitjable que aquests exemples es continuessin en indrets on ja hi arriben les carreteres, per allò de no tenir que esgarrar més les nostres muntanyes.

P.F.

DE LA CHASSE À L'ISARD

Chaque année, après la chasse à l'Isard, c'est le concert des lamentations. Tout le monde accuse, chacun est accusé! Il serait peut-être temps que cesse la massacre stupide et stéril des femelles et que le problème soit revu dans son ensemble.

A l'origine, la chasse à l'Isard symbolisait le type parfait de la chasse noble dont nous sommes hélas bien éloignés aujourd'hui. Elle était l'apanage de quelques "montagnards" dans le sens "connaissance" du terme. Les moyens de locomotion réduits, une arme rudimentaire, limitaient déjà le nombre des participants; mais ce n'était point là l'obstacle majeur. Il fallait en plus connaître l'Isard, ses habitudes, ses ruses, ses terrains favoris et pour la finalité du chasseur, être capable d'une approche à environ 50 ou 60 m., distance de tir optimum. L'apprentissage était long mais celui qui arrivait au titre de chasseur d'Isard l'avait mérité.

Hors, où en sommes nous actuellement? L'accès facilité en montagne, le nombre sans cesse croissant de chasseurs, les armes ultra perfectionnées, la lunette, les talkies-walkies et les modalités imposées ont fait que le mot "chasse" est complètement vidé de son contenu. N'importe qui sachant tirer un coup de feu peut tuer un Isard à sa première sortie en montagne!

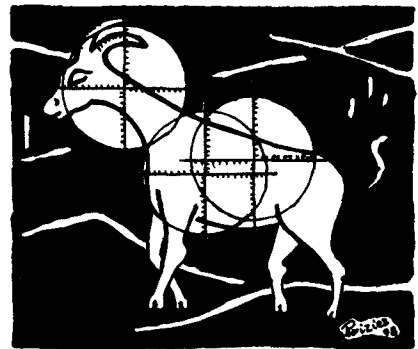
Si les mêmes conditions de-

vaient être prorogées dans les années à venir, il vaudrait mieux capturer 40 bêtes et les mettre directement au tir dans un champ grillagé.

Il est en effet parfaitement aberrant d'autoriser la présence simultanée de plus de 300 fusils le jour de l'ouverture. Sachant qu'il y a 40 bêtes mises au tir, tous ceux qui auront acheté le droit de tirer un Isard ne voudrait pas, et c'est logique, que d'autres profitent et pas eux! C'est ainsi que la chasse devient tuerie. Les chevrées prises dans le piège, affolées par les détonations, n'ont aucune possibilité de salut. Et c'est un massacre ignoble, indigne de la noblesse de l'Isard... femelles, mâles, chevreaux, tout y passe, puis discrètement, le chasseur (?) — non viandard bien sûr — va voir s'il a tué un mâle ou une femelle et, dans ce dernier cas s'en va discrètement la chacher et que recommence le tir! C'est là les vrais chasseurs d'Isards et nous qui essayons de juger objectivement la chose disons ensemble: "NON LE MASSACRE NE PEUT DURER ETERNELLEMENT!"

NON A LA CARABINE À LUNETTE

Il importe de redonner au plus vite sa dignité à l'Isard. Sentimentalement, beaucoup de personnes voudraient un arrêt de cette chasse. Nous pensons qu'un arrêt ne serait pas forcément bénéfique car il y aurait surpopulation et con-

currence avec le mouflon. Cependant des modalités autres que celles ayant cours ici ont fait leur preuve, pourquoi ne pas s'en inspirer? Un retour à une situation normale ne peut arriver que par une réduction du nombre des équipes présentes au même moment sur le terrain et par l'abandon de la carabine à lunette au profit du fusil de chasse à balle.

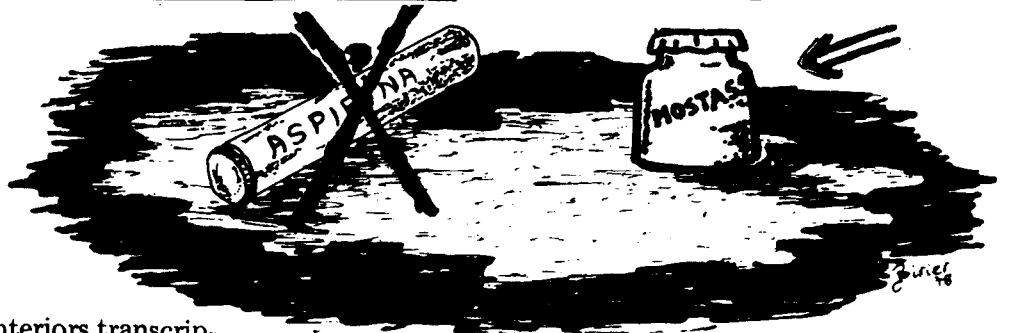
La réduction du nombre des équipes permettrait aux chevrées d'éviter la piège mortel du Bac d'Uteille et au chasseur le choix de la bête. Quant au fusil de chasse, il éliminerait à lui seul bon nombre de néophytes à la détente rapide!

Je crois sincèrement qu'avec quelques mesures simples et de bon sens les prochaines chasses à l'Isard remettraient tout le monde d'accord, ceux qui tirent et ceux qui préfèrent apprécier la virtuosité. L'essentiel n'est-il pas que tout le monde s'y retrouve?

Gerard Berlic

REMEIS

PROVATS

Ens hem trobat ja en les nostres anteriors transcripcions d'antics remeis de Cerdanya amb noms d'herbes probablement locals (camamilla, berbena, canauera, pita, perico, etc.) que nosaltres desconeixem per complert.

Algú ens podria indicar quines són les plantes medicinals més habituals a Cerdanya, la manera de reconèixer-les sense error, les seves propietats, etc?

També se'ns ha demanat la fórmula per a fer vi de sahic i no la sabem. Ens la podeu transmetre?

Au, animeu-vos, a veure si entre tots fem un fitxer de les herbes medicinals i culinaries de Cerdanya, per el gaudi i benefici de tothom.

Seguim en la nostra tasca de transmetre-us aquells antics remeis "provats" escrits per una ma cerdana anònima ja fa molts anys.

PER UN PANADÍS aplicar el dit dins d'un ou fresc.

PER AL TIFUS seba crua picada, barrejada amb greix dolç, emplaste, colocar-lo al baix ventre i renovar-lo.

PER AL MAL DE PIT QUAN PROVÉ DE TÓS O REFREDAT fer bullir pell de taronja dolça amb aigua i barrejar-hi sucre; dita pell ha d'ésser asseca-da a l'ombra.

PER UN FORT MAL DE VENTRE (Hillada) les pilotes peludes de les arses, picades, fetes bullir i beurer de dita aigua.

PER AL MAL DE VENTRE serveix també la mostassa als peus i emplastes de lli al ventre.

Ignorem si la mostassa pot ser la de qualsevol bar especialitzat en Frankfurts. Cal tenir però molt mal de ventre per a accedir a posar-se mostassa als peus sigui de la classe qui sigui. No us sembla?

I parlant de mostasses, existeix una mostassa de la Borgonya que a vegades es troba a La Guingueta i que es reconeix per que els grans de mostassa hi són sense triturar que és... mmmmm... boccatto di cardinale, és a dir que cura realment tots els mals (sense que ni calgui posar-la als peus)

Francesc

(Continuació de la pàgina 10)

tot el bestiar que els convenia.

Avui dia, ja sap tothom que abunden més els "cavalls" de motor

i la maquinària agrícola i com sempre, animen la fira els marxans de robes, el de flassades —abans els dels paraigües— i els de molts al-

tres articles i menudeses de tota mena.

SALVADOR GALCERAN
Arxiver Diplomat

selecciones

SOUVENIRS - JUGUETERIA
ARTICULOS REGALO

LISTAS DE BODA

PLAZA DEL CAMPANARIO, 10
Tel: 88 02 77

PUIGCERDÀ

Palau 3

Major, 13 — Telèfon 88 06 99 — Puigcerdà

CONSTRUCCIONES

F. BRAVO

Escuelas Pías, 10 - 1º
PUIGCERDÀ

GERONA

ELECTRODOMESTICS

PIRINEU

Avinguda Dr. Piguillem, 3

PUIGCERDÀ

(Girona)

DUES TAULES CUPULARS A DORRES

Sabem ben bé que la nostra comarca, ha estat habitada des d'un temps inmemorial. No falten testimoniatges dels primers passos de l'home a Cerdanya. Però sembla que la nostra terra ha començat a ésser habitada des de l'època del neolític (pedra pulida), moltes romanelles han estat posades al dia, o s'han trobat sigui per la gent del país, o bé per diversos arqueòlegs, en llocs com, per exemple, Targassona, Dorres, Angustringa, Lló, Brangulí, Olopte, etc... semblaria que el costat assoliat, anomenat La Solana, ha estat més poblat que la Baga, malgrat el ric jaciment del poble de Lló, on hi ha encara molt per fer, com també en tota la banda de la Solana, on tot ací hi és per rebuscar, vist les nombroses peces que s'hi han trobat, des de pedres pulides, anomenades pels cerdans pedres del llamp, sílex, i molta ceràmica, molt esmicolada, més que més de l'època del bronze, sobre tots en aquells amuntaments de roques de granit, anomenades tarteres, restes de l'època glaciària, que han servit d'aixopluc durant mil·lenaris a els nostres avantpassats. L'època del bronze el trobem ben representat a Lló i Dorres on jo mateix servidor, vaig exhumar un magnífic brasalet de bronze, que va ésser exposat aquests últims anys a Puigcerdà, a la Caixa d'Estalvis, en companyia d'altres troballes, fetes per aficionats i professionals que rebusquen a Cerdanya. Aquest bronze es pot datar, en un moment de transició entre el bronze mitjà i el recent, quasi al bronze final.

L'època del ferro, en veritat, és per ara ben poc representada, malgrat tenir no gaire lluny unes quantes mines (Puymorens, Canigó i Conflent) no s'ha trobat res de característic d'aquesta època, com en altres comarques catalanes com les de Millars (Rosselló), Serralonga (Alt Vallespir), Agullana (Alt Ampordà), cap camp d'urnes cineràries no han aparegut fins avui dia, però no hi ha raó d'ésser que l'època del ferro, dita època del Halstatt, no hagi passat per la Cerdanya, deixem fer el temps, i qui sap si un dia o altre es descobrirà en quant el paleolític, no podem assegurar encara amb certesa que aquesta època hagi existit a la nostra comarca, encara que s'hagi trobat a Dorres pel Sr. Salvador Buscall, en un lloc anomenat La Devesa de Can Buscall, un magnífic sílex tallat en forma de cop de puny, peça que està avui a Barcelona, en mans d'especialistes per mor d'expertitzar i que segons informes que hem rebut de part d'ells, seria una mostra del nostre paleolític i que demostraria de forma clara que la conca cerdana, ha estat ja habitada en aquelles remotes èpoques i que remontarien la nostra pre-història a més de 80.000 anys abans de J.C.

El megalític és ben representat a casa nostra. Eina, Brangulí i altres indrets ens demostren una evolu-

ció de tipus cultural-religiós, puix que el dòlmen, no és res més que un panteó mortuori (inhumació) per contra, a l'època del ferro trobem camps d'urnes (incineració) a centenars: Serralonga, Agullana, a on els cossos són cremats i dipositats les cendres dins un gerro (urna) posada dins un clot fet dins la terra, amb vassos d'ofrenes en torn del calcàneum. L'urna és tapada amb una llosa o pedra planera i després recoberta de terra; d'ací ve la dificultat de retrobar aquests antics cementiris, que s'han esborrat al curs dels segles, sigui pels conreus, pastures o altres.

D'aquesta forma d'evolució religiosa, repeteixo, encara no han trobat res a Cerdanya. Per contra trobem a molts llocs funeraris o indrets d'on hi ha una bona vista que domina els passos principals de la contrada, moltes pedres com el dòlmen de Brangulí (Dolmen de cal Caballer) on la tapa superior està gravada amb moltes cúpules (més de trenta, si no vaig errat).

Ara fa dos anys, vaig trobar al santuari de Belloc (Bello Loco) una pedra de xista amb set cúpules gravades en disposició d'estrelles el que ens demostra, que aquest antic santuari fou ja en la nostra pre-història, un lloc de devoció i d'adoració dels nostres avantpassats. Enguany per pur atzar s'ha descobert al poble de Dorres dues grans taules cupulars, una en el lloc anomenat els Aspres en la propietat del Sr. Francesc Colomer, una pedra cupular de granit que estava mig tapada per la gleba del prat, que una vegada desembrossada i netejada ens ha deixat veure 150 cúpules, taula cupular que ha estat fotografiada i dibuixada pel Sr. Campmajor, arqueòleg català de Perpinyà que rebuscà l'opidum de Sant Feliu de Lló on s'han trobat ja tantes coses, que amb aquest sol jaciment es podria fer un museu. L'altra pedra cupular es troba no gaire lluny de la primera, en un lloc anomenat "El Solanet", descoberta per mi mateix a l'estiu d'hivern, tot fent llenya, és una roca de granit, ben plana a la part superior, on es troba al bell mig una sola cúpula rodona i ben pulida d'un diàmetre de 11 cm., que sembla ésser més que més una taula de sacrificis inventariada també pel Sr. Campmajor.

Però quin significat tenen totes aquestes manifestacions que trobem gravades en la nostra bella terra cerdana, rites religioses, més que segur, que es perden dins la nit dels temps i que no sabem comprendre, qui podrà aportar un aclariment sobre aquesta qüestió?

Si no som capaços d'assistir a una conferència sobre aquesta pàgina de història que són, volguem o no, les nostres arrels de catalans-cerdans.

Giralt, Rogera

L'ISART

Restaurant típic de muntanya
Escudella i carn a la brasa

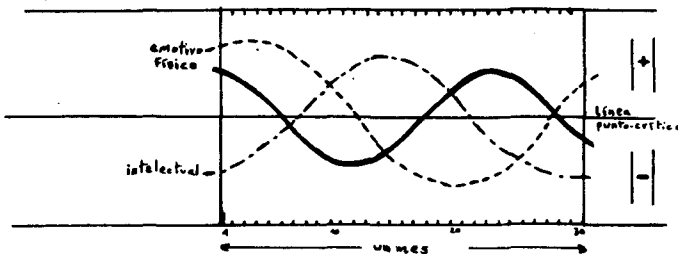
Tel. 880.662 - 26 BOLVIR

TOSAS-SASTRE

José Antonio, 4

PUIGCERDÀ

LOS BIORRITMOS

Desde que existe la humanidad, los hombres se dieron cuenta que los astros y las condiciones físicas de la Tierra influyen sobre ellos, y poco a poco descubrieron en sí distintos ritmos biológicos que regían sus vidas (ver RUFACA, número 10). El mayor progreso en este sentido fue realizado en 1902 gracias al doctor SVOBODA que descubrió que en cada persona alternan periodos de gran resistencia y otros de gran vulnerabilidad.

Después de Svoboda, hubo otros médicos que siguieron la tarea de investigación: W. FLIESS y TELSTCHER. Llegaron a la conclusión de que cada persona posee 3 ciclos biorrítmosicos: un ciclo de 23 días, de la condición física; un ciclo de 28 días, de la condición emocional; y un tercero de 33 días, de la condición intelectual. Este último fue descubierto en 1920 en Innsbrück gracias al estudio de un gran número de resultados escolares y universitarios. El primer ciclo actúa sobre las fibras musculares, el segundo sobre las fibras nerviosas y el tercero sobre las neuronas. Durante cada ciclo, una mitad de los días es positiva y la otra negativa; en el centro está lo que se llama el punto crítico. Son estos puntos que influyen sobre el desarrollo de la actividad de las personas. Estos ciclos empiezan con el nacer y seguirán sin ninguna variación hasta la muerte.

Para conocer estos puntos críticos, se establece un gráfico diario de la evolución de los ciclos: cada

uno forma una curva sinoidal sin fin. Conociendo pues la fecha de nacimiento de los individuos se trata tan sólo de hacer los sucesivos cálculos que nos llevarán hasta el día deseado, teniendo en cuenta los años bisiestos. Sin embargo, estos fastidiosos cálculos fueron solucionados en 1930 gracias a los trabajos del ingeniero suizo Hans R. Fruer, que fabricó una primera calculadora biorrítmica de bolsillo. Permitía conocer la posición exacta de cada ciclo el día que se solicitaba. Su invención permitió verificar que eran precisamente los puntos críticos los que influían en la gente y no las fases negativas.

Un estudio de 1939 sobre 300 defunciones en Zurich daba un 65 por ciento de casos cuando el ciclo físico o emocional estaba en su punto crítico (el psicoanalista Jung y el Presidente Pompidou murieron un día en el cual había dos puntos críticos en sus ciclos). En Berlín, en 1954, un estudio parecido daba que un 25 por ciento de los accidentes en el campo ocurrían cuando los tres ciclos están simultáneamente en el punto crítico (ocurre una vez al año); 46 por ciento cuando dos ciclos estaban en su punto crítico (seis veces al año) y 26 por ciento con un sólo punto crítico. Los puntos críticos representan un 20 por ciento de la vida de una persona.

MAS CALCULADORAS, MENOS ACCIDENTES

Actualmente, más de 5.000

empresas japonesas hacen el estudio de los biorritmos de sus empleados; consiguieron con esto disminuir los accidentes en un 35 a 45 por ciento. Según la revista "American Society of Safety Engineers Journal" del año 1973, un 90 por mil de casos de accidentes de aviación, trenes, camiones y representantes de comercio ocurrieron cuando el protagonista estaba en un punto crítico del ciclo físico o, y sobre todo, emocional. En julio de 1965, se utilizó este método de cálculo en una gran empresa de montaje americana cuando estaban ocurriendo muchos accidentes: dos meses después, los accidentes habían disminuido en un 18 por ciento, y en el año que siguió, en un 42 por ciento. Entre las empresas que utilizan este método están: La Swissair, United Airlines y Ohmi-Railway.

Los biorritmos influyen también sobre los nacimientos puesto que un cálculo hizo resaltar que la mayor parte de éstos tenían lugar cuando la madre está en un día crítico en su ciclo físico o emocional.

Sin embargo, hay que tener en cuenta que el cálculo de los ciclos no es un método de adivinación del futuro, no puede influir en absoluto sobre los acontecimientos exteriores pero puede influir sobre la forma de afrontarlos.

Sea lo que fuese, estos ciclos biorrítmosicos tienen pues su importancia puesto que, como se ha dicho antes, los resultados nos pueden ayudar a vivir mejor y nos expresan al mismo tiempo que estamos todos programados según unas normas armónicas que coinciden con las de la Naturaleza y del Cosmos. La pregunta sería en este caso: ¿Quién dio al mundo estas normas cíclicas que hacen que todo funcione como un inmenso reloj?

Ian Peren

(continuará: La Luna)

LEXICO DE OBRAS Y AUTORES

NOTA: Informamos también a los lectores de esta sección que pueden pedir a la Redacción cualquier dirección de grupos, asociaciones o personas relacionadas con temas de arqueología paralela, paraciencia y medicina naturalista.

TITULOS	AUTORES	EDICIONES
(A) <i>Alquimia</i>	T. Burckhardt	Plaza & Janés
<i>La alquimia, supervivencia extraterrestre</i>	M. Granger & J.C.	Plaza & Janés
<i>L'Amérique avant Colomb</i>	C. Gordon	R. Laffont
<i>Nos ancêtres venus du cosmos</i>	M. Chatalain	R. Laffont
<i>The Ancient Civilizations of Peru</i>	J. Alden Mason	Penguin Books.

AUTORES
(A) R. Altamira
J. Amades
R. Amberlain
E. Amelineau
J. M. Angebert

LA CERDAÑA 6ª (Part)

La entrada principal de l'església de Ger

Èllar.— Per amunt del riu de Valltoba hi ha les vessants de la Serra de l'Esquella, forma municipi amb el petit vilatge de Cortès.

Es interessant l'església romànica de Santa Eulàlia, que és la Parroquial. Hi han documents de l'any 839 que demostren que aquesta esglésiola ja existia.

La seva alçaria és de 1.347 metres.
FER.— Amb Niula, Saga, Grèixa, El Botaver, Sant Pere i Montmelús forma Ger un municipi.

Està situat en plena Solana i és travessat pel torrent de Confor. A Santa Coloma està dedicada la seva església romànica del segle XI, notabilíssima, d'una sola nau i amb un senzill àbsis en semicerc, sense cap mena d'ornamentació. La seva porta, també és de marbre roig d'Isovol; es una meravella: està de cara a migdia i està formada per dues arcades sense timpà, sostingudes per dues esveltes columnes a banda i banda, amb esculturals capitells, un d'ells desaparegut. Al centre hi ha la figura de Jesucrist beneint i tenint al costat a Adan en una banda i a Eva a l'altra.

Fins l'any 1793, en temps de la revolució francesa, aquesta església pertanyia al monestir de Sant Martí de Canigó.

GRÚS.— Sota el macís dels Quatre Batlles i en un terreny ondulat hi ha els dos veinats que forma aquest poble, el qual, a la vegada, forma municipi amb un petit agrupament nomenat La Balira.

La seva església, del segle XVII, dedicada a Sant Climent, no ofereix res de particular. Crida l'atenció, però, el pintoresc campanar quadrat, amb dos pisos i amb coberta de vessants molt pendents.

GUILS DE CERDANYA.— Amb Sant Martí d'Arabo i Saneja, forma Guils de Cerdanya terme municipal.

És romànica l'església de Guils, edificada a raó de Sant Esteve; és del segle XI, així mateix com la de Sant Vicents, del segle XII, però avui quasi bé del tot desfigurada pels aditaments i reformes que ha sofert. A Saneja hi havia una de les poques indústries de Cerdanya, s'hi teixia la llana en una fàbrica que ho havia prop de la frontera.

Antoni Moreno

PRENEM CONSCIÈNCIA

Dies passats una trista notícia encapçalava els títols de tots els diaris, la ràdio i T.V., ho varen retransmetre als quatre vents: un nen de nou anys fou raptat i assassinat.

La tràgica fotografia apareguda als diaris del nen assassinat va entrar el semblant de tots els nens i de totes aquelles persones que encara tenim una mica de sensibilitat i d'amor pels demés.

La identitat de la víctima va fer, penso, que aquest cas tingués molt de ressò, però, malauradament, cada dia són més abundants, ja quasi normals, els actes vandàlics, que massa sovint acaben amb sang i amb sang innocent.

Veritablement és trist, però més trist i preocupant és el que sigui el jovent el protagonista, d'aquests fets, ja per iniciativa pròpia (penso que els que menys), ja influenciats per d'altres. D'una manera o d'altra el cert és que l'índex de delinqüència juvenil és cada dia més elevat arreu del món.

En el número 8 de RUFACA l'amic Jaume Fernández fa un comentari sobre la delinqüència juvenil, hi exposa unes causes que d'alguna manera, penso, condicionen el jove com un possible delinqüent (cinema, TV, etc.), on la violència hi és a dojo, i que estan a l'abast de tothom, i recolçat per la indiferència dels governants, ja que sembla menys problemàtic aquesta tolerància que dedicar-se a motivar activitats sanes i profitoses pel jovent.

Però sobre aquest punt voldria fer un incís. Sortosament encara queden persones capaces de treballar pel bé de la comunitat i més concretament pel jovent, sempre dintre les seves possibi-

litats i lògicament de les seves preferències. Aquestes persones amb més o menys traça, però carregades de bona fe, il·lusió i voluntat intenten desenvolupar una tasca envers el jovent, ja sigui de l'ordre cultural, esportiu, social, etc. I aquí és on es produeix el fenomen. M'explico: concretem-nos a la nostra comarca. Tenim avui varies entitats les quals subsisteixen amb moltes penes, degut, entre altres, al problema econòmic. Però pregunto: reben aquestes persones l'ajut i col·laboració necessàries del jovent, socis o no? Dissortadament la desgana i desídia no sols per col·laborar sinó àdhuc per participar, és cada vegada més acusada.

Em consta l'esforç que ha sigut necessari per aconseguir el tan demanat Poliesportiu. Bé, ja el tenim, es va engrandint i retocant amb no pocs esforços dels seus dirigents, en canvi el nombre de socis no augmenta com seria de desitjar. A la passada assemblea general de 300 socis van assistir-n'hi una cinquantena (RUFACA, núm. 5). "Escasíssima assistència a l'assemblea del Club d'hoquei sobre Gel" (RUFACA, núm. 8). Assemblea del C.D. Puigcerdà: "es posà de manifest la poca gent disposada a treballar" (RUFACA, núm. 9). A l'última assemblea del Club d'Esquí Puigcerdà amb quasi 800 socis va tenir que fer-se una segona convocatòria i amb tot, hi varen assistir 17 persones. Això dintre del terreny esportiu, no parlem del cultural. Quina pena, veritat?

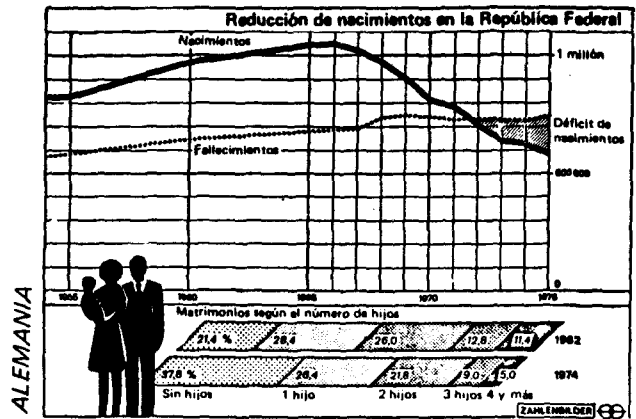
Vist això no volguem buscar tres peus al gat i amb la mà al pit reconeixem que la culpa ens l'hem de repartir entre tots.

A tots aquells que han tingut l'amabilitat de llegir aquestes ratlles un prec: Ajudem, col·laborem! Vivim en una comarca on encara hi ha gent que vol treballar pels demés. Aprofitem-ho. I sols així eliminarem la delinqüència; sols així els nostres joves seran més joves, sols així aquell nen encara fóra viu.

J. González

DISMINUCIÓ DE LA POBLACIÓ

Sortosament l'explosió demogràfica que pateix aquest món no es vàlida per a tots els països, especialment els més desenvolupats com poden ésser Anglaterra i la República Federal Alemanya, per citar uns exemples, i vaig a referir-me a aquest últim país que ja ha fet públic l'estadística que exposem. A l'any 1965 vàren neixer 1 milió de nens, mentre que l'any 1977, o sigui, 12 anys després, la quantitat ha quedat reduïda a la meitat, mitg milió, una diferència molt significativa, tinguent en compte que un 6 per cent és gent immigrada, i que per l'any 1990 es preveu una disminució de 3 milions de ciutadans dels 61 que son ara. Per l'any 2030 segons calculs, la població aurà disminuït a 40 milions, xifre que algunes persones estimen negativa, mentre d'altres ho consideren molt positiu i jo soc una d'aquestes, ja que amb l'augment de població no fem més que agreujar els problemes que comporta el manteniment de tanta gent i lo més greu, la pol·lució que organitzem. Pensem que el món no havia sigut mai tant ple com ara i que si continuem augmentant la població, ecològicament no pot beneficiar a ningú. La terra, l'aire, l'aigua tenen un límit molt ben establert de autoregeneració i n'estem abusant d'ell, fins i tot ja hem començat a notar els efectes d'aquest intoxicament lent i irreversible, el aire de les ciutats, contaminats per les fàbriques, no es res més que un avis, perquè que passarà després que haguem emplenat de fàbriques el resta de Catalunya? allò ja no tindrà sol·lució. Parlem del mar; la població de peixos ha baixat alarmantment, demaneu a qualsevol pescador i os pusarà al corrent de la devallada que està passant el mar, però això no es res, es preveu que sigui el mar el que ens suministri algunes comestibles i diferents classes de peixos en un futur no llunyà, però si en aquest moment ja no es pesca sobretot a les costes ni la meitat de fa 40 anys? que podem esperar per els pròxims, de qualitat no us feu il·lusions, que empitjorarà, mar endins, aviat. El mercuri, mareas negres, i productes químics tòxics, incontrolats, per més que s'hi faci, ho feran malbé tot. I ara parlarem de la terra, aquesta arrel nostra que estem maltractant amb tanta cura. In-

cendis, possiblement amb motius vengatius envers d'altres persones, i que la terra no hi mereix res, productes químics per a combatre plagues i que no fan res més que enverinar la terra i disminuir les defenses de les plantes, contra els microbis de la mateixa manera que els antibiòtics ho fan de l'home, quantitat d'aigües residuals que encara que es depurin, avans auran filtrat cap les capes freàtiques primerament més altes, per endinsar-se després i malmenant l'aigua que beurem o farem servir, encara aquest seria el mal menys petit, perquè si els detritus fossin només orgànics, l'aigua té poder per autoregenerar-se, però fins a un límit, que amb la quantitat de gent que serem no podrà fer-se, i no parlem de si els residuus son químics, aleshores la cosa es complica per la toxicitat.

Als països avançats com la República Federal Alemanya, i d'altres s'han adonat instintivament del perill que comporta el excés de població i son conscients de la culpabilitat d'aquest augment. França havia arribat a pagar per la natalitat numerosa, enganyant-se ella mateixa, a l'Índia s'està esterilitzant persones, etcètera.

No es que jo vulgui posar-me a arrenjar res, però si que voldria fer-vos-hi pensar una mica.

P. Font

ON HA DE PERTANYER LA CERDANYA

Dins la propera ordenació político-administrativa de Catalunya, la Cerdanya té que formar part d'una vegueria. Amb la Generalitat de l'etapa republicana dels anys 30 es constituï la Vegueria d'Osona, el Ripollès i la Cerdanya. El Congrés de Cultura Catalana ha considerat convenient de que en una propera organització de Catalunya, la Cerdanya fos inclosa a la Vegueria de l'Alt

Pirineu, ajuntant-se a les comarques de l'Urgellet, Pallars Jussà i Sobirà i la Vall d'Aran. Però, pensem que la decisió no podrà ser presa, ni portar-se a lloc sense el previ consentiment de la gent de la Cerdanya. Per tant, creiem interessant iniciar un parlament informal sobre la qüestió, sens perjudici de millors criteris i d'estudis més aprofundits.

Per una part, l'acoplament amb les comarques de Vic i de Ripoll representaria sens dubte formar part d'una regió sinò tan àmplia territorialment, sí més poblada, desenvolupada i dinàmica econòmicament i per tant de més forta incidència política (segueix a la pàgina següent.)

BOTIGUES ESPECIALITZADES

CARRER MAJOR, 9, 14 i 16. PUIGCERDÀ

COMERCIAL OLOTINA ELECTRICITAT, S.A.

MAGATZEM DE FONTANERIA I ELECTRICITAT

- OLOT — Reis Catòlics, 13 T - 26 26 12
- RIPOLL — Sant Antoni, 11
- PALAMOS — Fuente s/n - T. 31 61 50

tica dins el marc general de Catalunya. Per contra, però, el pes específic de la Cerdanya dins aquesta entitat, política seria lògicament menys important que el que pot assolir dins la Vegueria de l'Alt Pirineu.

Des d'un altre angle, els interessos predominants a la Cerdanya estan plenament identificats als de les comarques de l'Alt Pirineu ja esmentades, per quan tenen unes característiques socioeconòmiques, orogràfiques i culturals homogènies en tant que amb les comarques del Ripollès (eminentment industrial) i d'Osona (d'economia mixta però amb forta preponderància industrial) hi ha una relació totalment heterogènea en tots els camps esmentats.

Una altra perspectiva podria ésser la de la tendència natural i en creixement dels cerdans de baixar a la plana o la vora del mar (contactes comercials, relacions familiars, residència semi-eventual per estudis, etc.), en contra de la poca relació amb les comarques un xic allunyades de l'Alt Pirineu, així com comunicacions més fàcils en vers Barcelona.

Ha de tenir-se en compte també l'afinitat històrica, geogràfica, sociològica amb certes parts de l'Alt Pirineu, en contra de la proximitat intel·lectual cada dia més ample de les noves generacions amb Barcelona, els que ens allunya progressivament de la vida típica de muntanya i ens identifica amb les relacions culturals capitalines, disgregant aquella cohesió tradicional de les gens pirenenques.

Des d'un punt de vista estrictament polític, la Vegueria Osona-Ripollès pel seu caràcter industrial-urbà preponderant té una forta implantació progressista i per tant tendeix cap uns plantejaments més esquerrans, en tant que la Vegueria de l'Alt Pirineu afavoreix les posicions dretanes per ésser essencialment rural, d'economia agrícola-mercantil i per tant de més forta tendència conservadora.

Conseqüència de la situació geogràfica i orogràfica és l'afinitat d'interessos en els plantejaments a totes les terres de l'Alt Pirineu, respecte a la major part dels serveis que constitueixen la infraestructura (sanitat, ensenyament, comunicacions, urbanis-

me, etc.), als sectors econòmics actuals i de possible nova implantació i a la gestió dels recursos naturals existents, contràriament a les comarques del pre-Pirineu i de la plana de Vic, terres avall, que tenen uns plantejaments menys coincidents i una problemàtica divergenta de la nostra. Tot i això, tal volta podria resultar interessant, apart dels molts inconvenients que comporta a curt termini, per apropar-nos a ells i ells a nosaltres i assajar la implantació de quèl·luna activitat industrial a les nostres terres i també per flexibilitzar els nostres esquemes mentals amb la contemplació de la problemàtica de les terres industrials i la cultura urbana, el que possiblement ens ajudaria a una aprehensió més directa i palpable de les situacions modernes i a una actualització o ajornament més dinàmics dels nostres plantejaments per adaptació de llurs, que d'altra manera serà molt més lenta, tardana, i tal volta a destemps.

Totes aquestes consideracions i les implícites en els anterior raonaments hauran de sospesar-se en el moment de decidir on volem estar enquadrats als efectes político-administratius de la Generalitat. Alguns Partits Polítics han acceptat d'entrada la recomanació del Congrés de Cultura Catalana i ja han establert les seves organitzacions considerant la Cerdanya com una part de la Vegueria de l'Alt Pirineu (PSUC, CDC, PSC-C i enguany PSC -PSC-PSOE), ERC segueix l'antiga divisió catalana, i altres deuen seguir encara la divisió "provincialista" del centralisme de Madrid, el que no els impedeix fer una clamorosa campanya comercialista que únicament va encaminada a reforçar els seus desarbolats efectius, resultants de les eleccions del 15 de juny i de les properes campanyes municipals, a fi de no quedar en una posició de minoria testimonial a Catalunya.

Particularment no m'he definit plenament encara, doncs no tinc una visió definitiva del problema, al temps que penso poden haver-hi altres raons que no hagi tingut en consideració, si bé en principi crec molt possible que triuñi la recomanació del Congrés de Cultura Catalana sobre els precedents de l'anterior etapa de la Generalitat.

Francesc Xavier Bosom

CONGRÉS DE CULTURA CATALANA

///
AMBIT DE DRET

CONCLUSIONS - DRET AGRARI (Parcial)

A Catalunya les terres bones de treball es troben generalment conreades a causa de la parcel·lació de la propietat i de l'eficàcia dels contractes de conreus indirectes. Cal admetre, però, que pel que fa a la contractació agrària i a la cria de bestiar, el nostre Dret, ha quedat desferrat.

Hi ha arrendaments però s'apliquen, i no sempre, gairebé als cultius intensius de les hortes i en zones pirenenques i de la Garrotxa (...)

Gran part de les explotacions són de caràcter familiar i, a desgrat de llurs limitades extensions, han estat i continuen essent un dels puntals de la nostra economia agrícola. Cal transformar llurs estructures associant-les amb la cria de bestiar i convertint els productes de les collites en productes transformats (carn, llet...), ja que en som deficitaris (...)

Cal una transformació dels règims jurídics que regulen la propietat. Cal canviar els cultius i la forma com avui s'explota la terra amb l'horitzó de la industrialització de l'agricultura. També cal que en el camp s'hi pugui viure bé, amb les mateixes comoditats que a la ciutat. S'ha de tallar la contínua emigració del camp a la ciutat.

No perdem de vista que és necessària la normalització política de Catalunya, i que això comporta respectar el fet comarcal —la modalitat natural. El comercialisme és el màxim exponent del fet nacional de Catalunya, perquè és la síntesi dels factors que integren la Nació.

La contractació del cultiu de la terra a Catalunya, en les diverses modalitats que s'hi presenten, és la mostra d'un altíssim sentit jurídic i social (...).

Restaurant típic de Cerdanya

EL RECO

VILALLOVENT
(PUIGCERDA)

Tls 88-08-69
88-04-67

BANCO
HISPANO AMERICANO
P U I G C E R D A

DE CARA AL FUTUR

1. Creiem que hem d'assolir la facultat de legislar en matèria agrària en tota la Nació catalana. Sota aquest aspecte —i no sota el regional— s'ha de veure el problema que un dret artificial ha portat a la nostra terra.

2. Cal anar al reforçament de l'estament rural mitjà i, en definitiva, que tothom, o la major part possible, assoleixi el nivell de propietari.

3. Creiem necessària la revisió dels contractes de conreu amb:

a) Dret de revisió mutual i un mínim de sis anys per acord.

b) Dret de fadanga, o sia, de tempteig i retracte, a favor d'arrendataris, parciers, masovers, etc..., però sobre la totalitat del terreny objecte de la venda.

c) Dret d'expropiació, sempre que un conjunt de conreadors es reuneixi amb l'objecte d'adquirir la totalitat d'una finca per parcel·lar-la entre ells o explotar-la col·lectivament, en els casos i condicionaments que determini la Llei. A més, les terres abandonades per les raons que sia podran, també, ésser expropiades o donades obligatòriament en arrendament a aquell que ho demani, i per un preu a fixar mitjantçant un procediment Arbitral, segons la Llei del Parlament Català.

d) Tot propietari podrà rescatar les terres donades a cultiu subjectant-se a les regles legals i amb l'únic objecte de conduir-les per administració i cultiu directes.

e) Procedirà al desnonament en els casos normals de termini legal, incompliment dels pactes, manca de pagament o qualsevol remuneració, etc... En el cas que unes terres siguin declarades zones urbanes i no siguin cultivades directament pel propietari, el conreador tindrà dret a una part de la plus-vàlua obtinguda per la seva venda o edificació.

4. Creiem que és necessari un estudi sobre una nova figura associativa per al conreu de terres més adient als temps actuals, configurat com un contracte de societat civil i sempre vetllant perquè els drets i les obligacions de les parts responguin a una perfecta adequació entre despeses i esforços. La figura associativa que preconitzem haurà d'ésser amb responsabilitat directa dels socis, malgrat que pogués aprofitar quelcom de les actuals societats (...).

5. Les mesures que comporta la societat civil que preconitzem permetran;

a) Distinció de les parceries que tenen un marcat caràcter associatiu d'aquelles altres de simple objecte de renda.

b) Contemplació especial de les explotacions agrícoles d'arbres fruiters i dels contractes de cessió de l'ús de la terra per plantar-los.

c) Regular la proliferació actual de les explotacions avícoles, porcines i ramaderes i la perspectiva d'una propera estabulació del bestiar de llana, que dona i donarà lloc a una intensa activitat de contractes de finançament.

d) Regular també l'associació de la cria de bestiar i del conreu agrícola, que és una de les poques maneres de salvar gran part de les terres de conreu de Catalunya.

6. Creiem necessaris els drets de tempteig i retracte a favor dels propietaris de finques confrotants, en el cas de venda d'una finca de cabuda inferior a la unitat mínima de cultiu —i sempre per adquirir-la a l'objecte de conrear-la directament.

7. Creiem necessari el ressorgiment dels Sindicats i de les Cooperatives Agrícoles d'abans de la desfeta de 1939. Pensem que la Federació Econòmica de Sindicats Agrícoles de Catalunya (FESAC), es podia comparar amb les organitzacions cooperatives més importants d'Europa.

8. Cal anunciar uns principis fonamentals que han de ser observats per totes les Cooperatives, coneguts per "Principis de Rochale":

a) No limitar el nombre de socis.

b) Gestió democràtica: cada persona un vot, independentment del capital que posseeixi.

c) Que el capital produeixi un interès modest.

d) El guany, distribuït en proporció a l'ús que s'hagi fet dels serveis de la Cooperativa.

e) Treballar al comptat i no a crèdit.

f) Neutralitat política i religiosa.

g) Venda de productes a preus normals del mercat.

h) Labor educativa de cara a l'expansió.

9. A més, cal que les Cooperatives tinguin com a objectiu:

a) Elevació del nivell de vida —cooperació en un sistema econòmic que tingui com a base la justícia en les transaccions comercials.

b) Instruments d'educació.

c) Escola de vida democràtica pel que fa als drets de l'individu i normes democràtiques en l'organització dels càrrecs.

d) Centre d'harmonia social.

e) Factor de comprensió internacional —les Cooperatives de tots els països s'entenen amb més facilitat i la cooperació té per objecte suprimir l'explotació d'un país per l'altre.

f) Objectius espirituals i culturals.

Creiem que un futur Parlament de Catalunya hauria de legislar sobre aquesta matèria, però tendint a un mínim suport legislatiu, perquè les Cooperatives són organitzacions autònomes i solament amb absoluta confiança en elles mateixes poden assolir la plenitud. Si no es fes així es podria donar l'etiqueta de cooperació a un tipus d'organització que fora qualsevol cosa menys cooperativisme.

11. Creiem que la futura legislació —molt en general, insistim, i sense retallar la iniciativa individual ni veure en el cooperativisme unes institucions només econòmiques— ha de tenir en compte la profunda diferència entre una Cooperativa i una Societat Mercantil, i no ha de caure en el parany d'utilitzar motlles que no li van. Res d'iniciatives des de dalt. Ja n'hem tingut prou amb els últims quaranta anys.

12. En referint-nos al cooperativisme rural, cal pensar en els agricultors i també en els pescadors, fustaires, etc... En tots aquells que podríem classificar de "productors primaris" i que tenen el seu ambiente en la comunitat rural.

F. X. BOSOM

FERRETERIA- DROGUERIA
Y BAZAR

PIGUILLEM—LLORENS

Tel.: 880.267

Mayor, 35 PUIGCERDÀ

HOSPITAL DE PUIGCERDÀ

Nou titular en el servei
de PODOLOGIA

— Callista

— Transtorns dels peus

— plantilles podològiques

APERTURA

Explicaba en estas mismas páginas, hace unos meses, nuestra ilusión por lograr un Hospital abierto y con talento; y, si bien aquellas afirmaciones resultaron polémicas, debo insistir sobre el tema por considerarlo de la mayor transcendencia.

En efecto, aplicamos la expresión "abierto" en el más amplio sentido de la aceptación. Abierto

a las sugerencias, a las colaboraciones y a las críticas. Abierto en su función y en su gestión. Y solidario con todas las gentes de la comarca.

Apertura en un intento de mostrarte por dentro, de querer ser comprendido, de ser bien interpretado, o cuando menos, de ser juzgado serenamente y sin pasión. Es la apertura que debe transparentar una absoluta seriedad de funcionamiento. El Hospital no margina a nadie, ni desplaza a nadie, ni pospone a nadie; el Hospital coloca a cada uno de sus miembros en el lugar que por sus aptitudes y titulación le corresponde y que reconocen el Organigrama y el Reglamento del Centro. Actuar de otra forma, sería anteponer las personas a la Institución. No será así. El Hospital no está dispuesto a dejarse condicionar por nada ni por nadie. Al contrario, el Hospital aprenderá a andar solo; a valerse por sí mismo; a adquirir la suficiente fuerza y vigor para que sus servicios y su existencia sean irrenunciables para la comarca; y a conseguir que su supervivencia no se halle supeditada al talante de nadie. El Hospital logrará la suficiente inercia para seguir adelante, pese a quien pese; y forme quien forme su Junta, su Comunidad o su Dirección.

Cuando veamos que el Hospital como Institución está muy por encima de las veleidades de las personas y puede prescindir de cualquiera de ellas; en este momento y sólo en este momento, podremos decir que estamos cumpliendo con nuestro deber.

Una apertura en que la bata, el hábito o el uniforme, dejan de ser motivo de privilegio, de favoritismo o de prebenda. La bata, el hábito o el uniforme son —en cuanto al Hospital— el signo externo de una voluntad de servicio a la población, y de la aceptación de unas obligaciones y deberes en forma de trabajo. ¿Derechos?, sólo uno: La paga a fin de mes o la compensación en el otro mundo.

Afortunadamente, ya empezamos a notar deserciones. Nos estamos saneando. Ya empiezan a hablar mal del Hospital, quienes habían disfrutado tratos de favor; quienes ofrecían, esperando algo a cambio; y para quienes la igualdad es una ofensa. Por el contrario —afortunadamente, también— conservamos y aumentamos los amigos de verdad; los que echan una mano en silencio; los que sueñan con un Hospital con mejor técnica, mayor justicia y más sana humanidad. A ellos nos debemos.

J. Llauro Güell

NUESTRO HOSPITAL

En las páginas de RUFACA, leemos con todo interés los artículos que publica el Doctor J. Llauro Güell "Aquí el Hospital" ya que en ellos se pone de manifiesto la voluntad y el esfuerzo que realizan tanto los Doctores como la Dirección y Administración, para continuar la Obra meritisima y benéfica que lleva a cabo ese querido Hospital desde hace ocho siglos.

Pocas son las Instituciones Benéficas que puedan gloriarse de haber sobrevivido a través de tantas vicisitudes, conmociones y luchas.

Según datos del Archivo Municipal (Rvdo. Salvador Galcerán) cuando en los albores de la Historia de Puigcerdà fue edificado el templo de Santa María, junto a aquella Iglesia, nació nuestro Hospital, para acoger a los enfermos de la naciente villa.

Ya desde sus comienzos gozó de privilegios reales.

En 1190, el rey Pedro de Aragón lo aprobó y lo puso bajo su Real protección, como también a los que en él morasen.

En 1208, el Obispo de Urgel concedió licencia para construir Capilla i Cementerio en el mismo Hospital.

En 1242, el Rey Jaime de Aragón reiteró su protección al Hospital y a los enfermos y pobres acogidos en él.

En 1284, el Rey Pedro, Conde de Barcelona, favoreció con nuevos privilegios a nuestro Hospital, ordenando a vendedores y habitantes de la Villa que cooperasen a su sostenimiento.

Desde entonces fue objeto de muchos legados, llegando a poseer importantes rentas y fincas en esta Villa y en su comarca. De cuyas rentas y propiedades fue desposeído por la triste Ley de Desamortización.

En 1630, el Papa Urbano VIII autorizó la Iglesia del Santo Angel Custodio y dio permiso para fundar su Cofradía.

En 1787, unas buenas y desinteresadas mujeres cuidaron del servicio de los enfermos, y por ser mucho su trabajo, algunos Sacer-

dotes y Señores de la Villa les ayudaban en la limpieza y aseo del Hospital.

En 1819 se establecieron las Hermanas de la Caridad.

Y en 1887 fue cuando el Cardenal Cassañas siendo aún Obispo de Urgel, fundó el Instituto Religioso de Hermanas del Santo Angel Custodio, que consagrasen su vida al cuidado de los enfermos del Hospital de Puigcerdà.

Desde entonces esta Institución no ha dejado de ejercer con abnegación y celo la sublime misión que le fue confiada.

No han faltado a nuestro Hospital épocas de penuria y de prueba, que las Hermanas con paciente esfuerzo y sacrificio, lograron superar.

Las vicisitudes de nuestra guerra hicieron que las Hermanas se vieran obligadas a emigrar. Y sin dejar su labor de Caridad cristiana, prestaron sus servicios en otros Hospitales. Y cuando la guerra terminó, las Hermanas de nuestro Hospital volvieron a Puigcerdà, para ocupar sus puestos, al servicio de los enfermos; logrando con su esfuerzo y

constancia devolver a esta santa Casa, el ritmo y pulcritud que había perdido.

En 1948 empieza una nueva etapa para nuestro Hospital, con la creación de la Clínica Quirúrgica anexa al mismo.

A instancias y bajo la dirección de los Doctores D. Juan Cosp y D. José María Pujol y con la colaboración de familias como los señores Volart y Estany, pudiendo los Sres. Administradores llevar a cabo las obras necesarias para su instalación.

Esta Clínica Quirúrgica ha sido para nuestra Villa de inestimable valor.

Dotada de un quirófano con modernos aparatos y laboratorio,

asistida por expertos Doctores y atendida por Hermanas-enfermeras, ¡cuántas vidas se han salvado en ella!

En 1973, para su ampliación, nuevas reformas se llevaron a cabo; siendo los impulsores de esa renovación los Administradores, D. Francisco Turiera-Puigbó y don Francisco Florenza, con la cooperación de los Sres. Estany y distinguidas familias de la Colonia Veraniega, cuyos importantes donativos contribuyeron a equipar los quirófanos con modernísimo material quirúrgico.

Al visitar la Clínica produce una agradable y simpática sensación la sección Maternal, con sus Cunitas y en cuya Sala de Partos tantos ni-

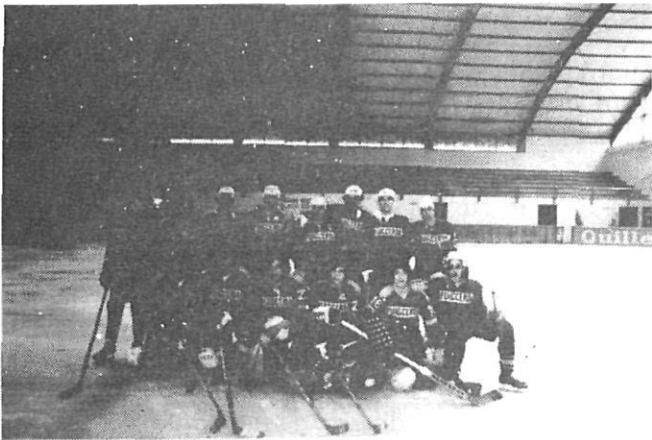
ños han visto la Luz de su amanecer.

Y en este año de 1978, la Dirección y Nueva Junta Administrativa está realizando importantes reformas a fin de que nuevas y confortables habitaciones faciliten acogida a cuantos enfermos y urgencias las necesiten, no olvidando que la asistencia médica está a cargo de excelentes Doctores.

Que sepa Puigcerdá agradecer y corresponder como se merece los esfuerzos y sacrificios de los que con tanto altruismo, abnegación y Caridad Cristiana han trabajado y trabajan en favor de los enfermos de este hospital ejemplar, besado por el paso de ocho siglos.

Carmen Llorens

esports

(El C.H. Puigcerdá)

El pasado día 17 de octubre dieron comienzo los entrenamientos del C.H. Puigcerdá, martes y viernes se desplazan a la Pista de Font-Romeu los componentes del equipo dispuestos a entrenar en competición en esta nueva temporada.

Esta se presenta mucho más competitiva que las anteriores. Debido a la gran diferencia de juego existente entre unos equipos y otros el Comité Nacional del Hielo con muy buen criterio acordó formar dos grupos. De antemano podía adivinarse la gran goleada que iba a producirse, esto producía una falta de interés de muchos partidos, acarrea la desmoralización de los equipos más flojos además de cierto desinterés en los más potentes, todo ello en detrimento del Hockey sobre Hielo.

Este segundo grupo estará formado en principio por los equipos siguientes: C.H. CATALUNYA, C.H. VITORIA, C.H. MADRID, C.H. BOADILLA (Madrid) y el C.H. PUIGCERDÀ.

El primer clasificado ascenderá a la primera División además de quedar también clasificado para disputar la Copa del Rey de la presente temporada, esto indudablemente debería ser un estímulo para los jugadores, no como en anteriores temporadas que no variaba su categoría, naturalmente el último clasificado del primer grupo descenderá a segunda.

Sergio Ríó

ASSEMBLEA DELS CLUBS D'ESQUÍ

El Club d'Esquí Puigcerdá informa els seus socis i públic en general, que el passat dia 18 d'agost va tenir lloc l'Assemblea General de Socis. Després d'aprovar-se els punts anunciats en l'ordre del dia es varen elegir els nous membres de la Junta Directiva per ocupar els llocs que havian quedat vacants, quedant constituïda la nova junta pels següents Srs:

President: Pere Màs Miquel.

Vice-president: Pere Font Alart.

Tresorer: Josep Ferrer.

Secretària: Mercè Segalà Nalea.

Vocals: Joan Blanquer, Josep Fosas Padrós, Arturo García Lillo i Agustí Cerdà Orpina.

20

L'esmentada Junta nombra l'Arcadi Duran com delegat de la secció de l'equip de veterans i en Jesús González com delegat de la secció d'esquí de Fons.

Les oficines del Club ja estan overtes a les hores de costum per la renovació dels carnets i llicències federatives. Tots els interessats per practicar l'especialitat d'esquí Nòrdik o de Fons poden dirigir-se a la secretaria del Club, de 7 a 9 del vespre.

MEF, S.A.

MUNTATGES ELÈCTRICS,
DOMÈSTICS E. INDUSTRIALS

Avinguda Dr. Pigullem, 3
PUIGCERDÀ (Girona)

REFLEXIONS PERSONALS AL VOLTANT D'UN MUSEU

No fa encara un any que més per motius "artístics" que turístics ens vam arribar a la ciutat suïssa de Lausanna. Feta la feina, uns bons amics d'allà ens varen recomanar no marxar de la ciutat sense visitar el Museu d'Art Brut.

Depressa i corrents (com sempre que es fa un viatge amb poques peles) ens hi vam arribar al darrer dia de la nostra estada en aquella bonica ciutat.

L'ART BRUT

L'any 1945 en Jean Dubuffet, important crític d'art francès, començà a recollir "obres" de tota una pila de gent totalment desconeguda pel gran públic (malalts mentals, pagesos de nivell cultural mínim, presoners, cecs, marginats de tota mena). Dibuixos, quadres, escultures, tapissos, etc, d'una gran força expressiva i d'alta qualitat plàstica i "artística". Les diferències més grans amb la producció d'art "net" (llegiu: seriós) ho eren: obres no per vendre sino pel plaer de fer-les, utilització de materials insòlits i poc "artístics" (bolígraf, collages de materials de rebuig, closques d'ou trencades i enganxades, etc), i que l'autor no tenia cap desig de passar a la posteritat ni de veure la seva obra en cap museu, es a dir que no es sentia artista... I en canvi, aquelles obres et colpien tant o més profundament que moltes primeres figures de l'art actual. Pacientment i convençut de la vàlua d'aquell tipus d'art, en Dubuffet va anar fent-se una important col·lecció que ell mateix va anomenar d'Art Brut i que va cedir a la ciutat de Lausanna l'any 1975.

ALOÏSE.— Va proclamar les seves idees pacifistes i humanitàries amb tanta exaltació que varen tancar-la en un manicomi. Allí es dedicava a pintar i cosir la roba dels altres malalts.

LES ESCALES DE VALORS

No hi ha dubte de que una de les tasques importants a fer si volem aprendre a viure es anar elaborant una escala de valors personal que ens serveixi de punt de partida per a jutjar les nostres actuacions i per a decidir possibles modificacions en la nostra conducta. Volem dir que és molt perillós d'anclar-se com un molusc en uns principis inamovibles. Vivim en una societat

AUGUSTE FORESTIER.— Jardiner, ajudant de cuina, encarregat de petites reparacions, etc... d'un sanatori. Confeccionava nines i tota mena d'escultures amb bocins de caixa d'embalatge, draps, llaunetes, botons i altres coses de les escombreries.

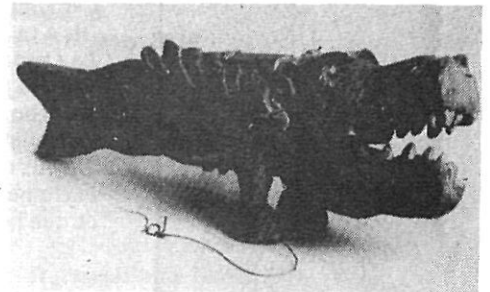
tant canviant que només una permanent capacitat de discriminació personal entre el que són prejudicis i el que són conviccions pot afavorir la nostra salut mental (I n'hi ha que tenen el prejudici de no tenir prejudicis!) Maragall ja ens prevenia de no deixar-nos dur "a l'aigua mansa de cap port". I un bon port arrecerat ho pot ser també el partit polític més progressista, segons l'actitud de l'afiliat.

La visita al Museu d'Art Brut em va ajudar a remodelar una vegada més la meua escala de valors. Una vegada més es feia patent que els productes cars no són els més bons. Que tenir estudis no vol dir tenir "cultura". Que la senzillesa física i espiritual no és un defecte sinó una important virtut. Que el gos que més borda no acostuma a ser mai el que més mossega. Que en la persona més insignificant pot haver-hi un gran home mentre que radere els personatges "oficials", s'hi amaga a vegades molta misèria. Que hi han molts Picassos escampats pel món tinguin fama o no en tinguin, la busquin o no la busquin, venguin els quadres cars o barats. O no els venguin.

NO JUTJEU I NO SEREU JUTJATS?

Aqueixa frase de tall conservador no ens ha acabat d'agradar mai. Convida a l'egoisme, a l'escapisme, a no comprometre's a res per por a les conseqüències. Tothom ha de jutjar, ha d'opinar, ha de prendre partit. No fer-ho és també una manera de prendre partit. I tots som jutjats pels altres, tant si jutgem com si no.

Si en primer lloc ens informessim bé (anant a les fonts més directes i menys manipulades per interessos individuals o de grup), i en segon lloc valoressim aquesta informació en funció de la nostra escala de valors (evitant prejudicis i disposats a reajustar permanentment dita escala en funció de les noves informacions) podriam lla-

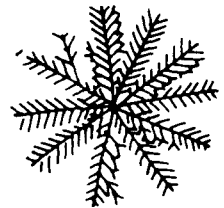
FILIPPO BENTIVEGNA.— Va emigrar a Estats Units i en retornar a la Sicília natal va comprar un troç de terreny que mai va conrear, dedicant-se a esculpir els rocs que hi havia i diverses branques d'arbres. També directament a les roques de la seva propietat.

vors emetre judicis amb més equanimitat. I com que hem de fer-ho car la societat ens hi obliga sovint, cal seguir minuciosament aquests passos. I això és vàlid tant si hem de jutjar una Constitució com si hem de jutjar una acció del nostre fill, com si hem de jutjar un quadre. Llavors poden impressionar més les escultures fetes amb molla de pa pel Presoner de Bâle que el Moisés de Miquel Angel.

Aprendre a viure comporta entre altres tasques, aprendre a informar-se (no tothom pot o en sap), aprendre a actualitzar criteris personals eliminant prejudicis (no tothom hi està disposat per l'inseguretat que comporta), aprendre a jutjar, i, sobre tot, aprendre també a ésser jutjat, que és potser el més difícil.

Si, si, vostè té raó: Els que fem RUFACA hem d'aprendre a més a més a informar... ..en prenem bona nota.

Francesc Carbonell

CERDAGNE

Nahuja en Cerdagne, sa forêt... Au fond, l'Espagne

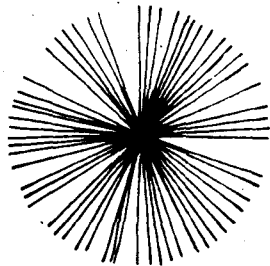
Cerdagne, en pays catalan,
 Dis à ta soeur,
 La Cerdagne d'Espagne...
 Dis-lui qu'au nord des Pyrénées
 Souffle un doux vent de liberté
 Que lui porte la Tramontane...
 Dis-lui, dis-lui, qu'à Font-Romeu
 Le ciel est bleu, d'un bleu plus bleu
 Que le bleu du ciel de l'Espagne!...

Cerdagne, en pays catalan,
 Dis à ta soeur,
 La Cerdagne d'Espagne...
 Dis-lui que ton berceau est doux
 Entre Carlitte et Canigou,
 Tes majestueuses montagnes...
 Que le muscat du Rousillon
 Fait tourbillonner les jupons,
 Au son des joyeuses sardanes...

Cerdagne, en pays catalan,
 Dis à ta soeur,
 La Cerdagne d'Espagne,
 Que les forêts de Nahuja,
 Valcèbollère et Osséja,
 Dorment tranquilles sur la mousse
 Dis-lui que les rhododendrons,
 Parfumé tout le Rousillon
 et que la marjolaine y pousse.

Cerdagne, en pays catalan,
 Dis à ta soeur
 La Cerdagne d'Espagne
 Qu'on sait bien que la Liberté
 Trouve asile, hospitalité
 Dans bien des coeurs de Catalogne...
 Que bientôt le grain germera
 Dans Gérone et Lérída,
 Taragone et Barcelona!

A Desmontès - 1972

EL MENDIGO

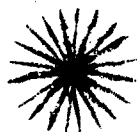
Imbécil, no tiendas la mano.
 Se llenará de polvo. De herrumbre.
 De gusanos.
 Los cipreses que tú aguardas, tiempo ha que
 los cortaron.
 Ya no se peinan al viento. Ni se chapuzan
 en la niebla. Ni beben sol tostado.
 De su aroma sólo restan hilos secos. Ajados.
 Que funambulean en lo alto. En la aguja
 de la torre del campanario.
 Vuelve a tu cueva, mendigo.
 No salpiques las conciencias.
 No estorbes.
 Vete. Aún es tiempo.
 Pues chuparán tu hambre y ordeñarán
 tus remiendos.
 Vacío es tu gesto. Cascabelea en el aire.
 ¿No sabes que, para muchos,
 lejanos ladran los perros en su calle?
 Aléjate. Sigue mascando polvo.
 Mientras los grillos viudos juegan al
 corro.

Trovador 1978

Enfonsada dins ma tristesa
 vaig pels camins
 Perfumats de farigola
 I plens d'oliu.
 El cel núvol està.
 Miro les muntanyes
 Del Canigó
 Que t'ú tant admiraves
 Perquè són la glòria
 I bellesa
 De la terra catalana.
 Amb tristesa
 Em sembla com si, o sentís
 Les campanes
 I veies el capellà
 Al peu de l'altar,
 I el meu cor
 S'estremeix de dolor,
 Miro el cel
 I les gotes de pluja
 Cauen en la meva cara,
 I s'ajunten
 Amb les meves llàgrimes.
 Oh Josep Royo!
 Penso amb les teves virtuts
 I el càlid acolliment
 quan et vaig conèixer.
 La vida és tot oblit.
 Has deixat aquest món enganyós
 I la teva ànima ara es lluny
 Dins la nit...

"EL CEL NUVOLOS"

Carme Clausell Bernat

Tout là-bas, au fond de l'allée,
Sous la claire voûte étoilée,
Ils sont tous venus aujourd'hui
Pour s'entretenir avec "LUI".

"LUI", un beau et gentil garçon;
Pierre GINESTRE était son nom,
Et son rire, si éclatant,
Résonnera toujours; pourtant,

Voici un an qu'il est parti,
Abandonnat son corps meurtri
Pour aller d'un bond, dans le ciel,
goûter à l'autre vie de miel.

Bien souvent, au cours de l'année,
Comme un terme de randonnée,
Nous sommes partis le revoir
Car il nous redonnait l'espoir.

Il souriait tout doucement,
Guettant comme un événement
Insolite, nos humbles fleurs
Entourant le sel de nos pleurs.

Il se penchait vers ses aïeux
Gisant avec lui, tout heureux,
Leur vantant sa petite Annie
Comme pour hâter leur envie.

De connaître enfin leur vraie fille,
Si raisonnable et trop gentille
Pour que durât le grand bonheur
Installé trop tard dans son coeur.

Mais "Eux" qui sont venus ce soir,
Bravant les affres du ciel noir,
N'ont pas besoin, je me rapelle,
Du confort de la Caravelle!

Descendus du Ciel en direct
En silence (c'est plus correct),
Voici donc la Sainte Famille
Et les Santons, sans estampille.

Jésus est là, Joseph, Marie;
C'est Elle qui, jeune et jolie,
Fait ranger le boeuf, et puis l'âne
Pour disposer la caravane.

Dans le tombeau, en regardant
De plus près, comme auparavant,
La jolie de la nuit de Noël,
Pierre est de nouveau temporel.

Planant au-dessus de la troupe,
Il observe, amusé sans doute,
Les personnages de la crèche
Ne présentant aucune brèche.

Voici le berger et son chien
Et ses moutons qu'il aime bien;
Suit le meunier, tout essoufflé
Du poids du sac qu'il a porté.

Le gitan n'est pas loin derrière
Et marche mal, d'une manière
Qui ne convient pas au pêcheur
Le champion de la fraîcheur.

Celui qui déclenche son rire,
C'est le "Ravi", le beau messire,
Allumant, les yeux ébahis,
Sa "Gitane papier mais".

Tous les Santons de la Provence
Ont voulu, sans table ou crédence,
Offrir à notre cher Pierrot,
De leur choir, le plus joli lot.

Dans le silence de la nuit
On entend alors comme un bruit
Mélodieux et pourtant étrange:
C'est le signal du Grand Archange.

Qui dirigeait le festival
Donné pour la "Nit de Nadal"
A celui que nous aimons tous
Et qui est là, tout près de nous...

Te plaira-t'il, Annie, ce conte de Noël
Ecrit d'un seul élan, sans aucune écrivrière?
J'ai voulu en tous cas qu'un sourire réel
Brille dans tes yeux las: ce sera ma prière.

Robert JOFFRE

CONTE DE NOËL

cartes a rufaca

TERRA DES HOMMES

Amb prec de publicació hem rebut la següent nota:

Centanars de paquets expedits des de DORRES al Tercer Món. Els quals contenen: medicaments, llets, farines, queviures, roba, mantes, joguines per Nadal.

Cada any, per la segona Pasqua, s'organitza una KERMESA (Venda de caritat) amb una tómbola a la Batllia de BOURG-MADAME, així com una segona tómbola, a la tardor, en favor del Nadal dels Leprosos.

El nostre treball consisteix en la recerca de padrins o donatius anuals o ocasionals, per sostenir les accions de salvació d'infants cardíacs o polios operats a la Clínica de St. Eloi de Montpellier, sota la responsabilitat de la Delegació de Montpellier (Mme. Coulon).

D'altra part, portem a terme diferents accions als països on hi ha urgència d'intervenció: Orfes de l'Índia (Pare Molines), 3 lleproseries a Costa de Marfil i a Madagascar. I diferents maternitats i hospitals d'Àfrica.

Avui ens demanem urgentment medicaments pels leprosos de Madagascar (Leproseria de Ambatoaba Faranfanga, Madagascar).

Un malalt no cuidat és un ser desfigurat, que morirà horriblement mutilat.

Podem restar insensibles?

Els donatius i lots que volgueu oferir per ajudar-los seran d'un ajut providencial.

La tómbola que us proposem és per aquesta finalitat: poguer comprar les dites medecines i enviar-les. El tiratge de la tómbola està previst pel 15 de desembre a la Batllia de BOURG-MADAME.

Els donatius o lots poden ser remitits a la Senyora Giral, Margarida, DORRES 66800 (per Sallagosa), responsable per Cerdanya de TERRE DES HOMES DES P.O.

O als membres actius i de sosteniment:

BOURG-MADAME: Sr. Casals (Farmacèutic) i Sra. De-naclara (Metge).

OSSEJA: Sra. de Travy (Mare o Fill) i Sra. Py (Comerç).

SALLAGOSA: Sra. Felix.

➤ **QUISIERA SUGERIR LA POSIBILIDAD DE QUE HUBIERA ALGUNA TIENDA DE COMESTIBLES ABIERTA, LA TARDE DEL DOMINGO Y EL LUNES, A FIN DE POSIBILITAR LAS COMPRAS A LOS VISITANTES. CREO QUE SERIA UNA BUENA IDEA, DADA LA GRAN PROPORCION TURISTICA DE NUESTRO COMERCIO.**

SR. CASTRO

foto denuncia

**HAY SEQUIA EN LOS CAMPOS,
PERO NO EN LAS CALLES**

galeria d'homes il·lustres de cerdanya

FEDERIC DE BARUTELL

Quan a l'any 1542 eel rei de França, Francesc I, invadí de nou el Roselló, faltant al tracte de pau signat entre ell i el rei d'Espanya, Carles I, la Cerdanya es veugué amenaçada pels invasors que volien sens dubrte, buscar en la nostra vall una compensació a la desfeta que sofriren pels espanyols en aquella tan memorable batalla de Pavía.

En Federic de Barturell es distinguí en aquella ocasió per ésser un dels cabdills que treballaren amb més coratge per a re-

pel·lir l'exèrcit de Francesc I.

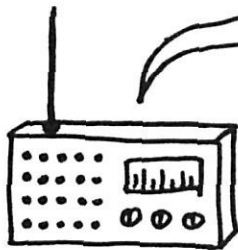
Era l'any 1543, quan el front d'altres honorables cerdans i amb valor sens límit es llençà a la persecució dels invasors, arribant fins a les mateixes portes de la ciutat de Narbona cremant-ne una d'elles de la qual va arrencar les aldabes o baldes a la vista dels seus mateixos enemics. Una volta arribà a Puigcerdà, donà l'ordre de fixar aquelles baldes a una de les portes de la nostra Vila com a record d'aquella memorable jornada. Segons consta, la porta elegida va ésser la porta de Cerdanya, més tard anomenada Portal de l'Escola Pia.

S'ignora l'any de la mort d'aquest valent cabdill puicerdanés.

(del llibre de Mn. Puyol).

Nostàlgic

LA CONSTITUCION
MAS EROTICA DE
LA HISTORIA:
CIENTO SESENTA
Y NUEVE, ARTICULOS.

A. OLOSEL-78

→ Es preveu que els tallers de F.E.C.S.A. es trasladaran als voltants de Ripoll, per facilitar els treballs a Puigcerdà.

El canvi als locals del Grup Roma és un primer pas. El que avisa no es traïdor.

→ Segons últimes notícies rebudes a la nostra redacció, la votació de la Constitució no es farà en Diumenge per tal de que els botiguers de la vila no perdin les possibilitats de venda.

→ L'equip de Rufacos, s'està plantejant seriosament el suïcidi col·lectiu, donades les dures crítiques de que son objecte i estar a la moda U.S.A.

Vinos

y

Cavas

Marqués de
Monistrol

DISTRIBUIDOR OFICIAL
BODEGAS LLIVIA

ÚLTIMA HORA!

CONTACTOS GOBERNADOR PARTIDOS POLITICOS

El pasado día 20 de noviembre se celebró en el Ayuntamiento de la Villa, una charla entre los partidos políticos con representación en la Cerdaña y el Gobernador Civil de Gerona, Sr. Josep Donadeu Cadefalch.

Debemos hacer constar que el acto tuvo lugar por petición propia del Sr. Gobernador, que puso de manifiesto su interés por tener un encuentro personal con dichos representantes; alegando que ya cercanas las Municipales y en vistas a unos presumibles cambios en esas Juntas Municipales, era interesante para él y para todos el empezar a contactar, a conocerse y a exponer sin más dilaciones los posibles problemas de la Cerdaña.

En principio, y debido a que como hemos dicho, había sido el Sr. Gobernador el interesado en el cambio de impresiones, a todos extrañó un poco que las primeras palabras del Sr. Donadeu fueran:

— ¿Qué tienen ustedes que contar-me?

Tanta fue la sorpresa general, que en principio los allí presentes se quedaron algo parados y tuvo que ser el Sr. Donadeu el que rompiera el hielo con unas palabras de presentación y bienvenida.

Como se presumía, el primer tema en saltar al aire fue el próximo Referéndum Constitucional, a celebrar el día 6 de diciembre. Sobre ello, dijo el Sr. Donadeu:

— Yo respeto todas las opiniones, pero entiendo que a nivel provincial, es interesante el voto afirmativo y sobre todo, sería muy positivo conseguir un tanto por ciento elevado de votantes, aun a riesgo de haber algunos votos en

blanco. Todo es preferible al abstencionismo. Con la abstención estaríamos demostrando que nos inhibimos de lo que pueda suceder para con nuestra provincia.

En la reunión se encontraban los representantes de los partidos C.D.C.; P.S.C.; P.S.U.C.; U.C.C. y U.C.D. y el Sr. Donadeu dijo que se congratulaba de que todos estos partidos hubiesen manifestado su opinión de votar afirmativamente, en el Referéndum a celebrar el próximo día 6 de diciembre.

Como era de esperar, las conversaciones derivaron pronto hacia los problemas propios de nuestra comarca, pero al llegar a este punto, nos pareció que el Sr. Gobernador no estaba demasiado al corriente de esos problemas, y en varias ocasiones tuvo que contestar a las preguntas que formulaban algunos representantes políticos, el Sr. Rosell, que por lo que se vió, se encontraba en la sala seguramente para esa tarea.

Muchos fueron los problemas que se plantearon y se discutieron pero resumiendo sólo se aclararon algunos: que en Puigcerdà se había descubierto a varios jóvenes que consumían algún que otro "porro"; que el Sr. Gobernador tenía un interés especial en buscar medidas de seguridad apropiadas para evitar los robos que se vienen produciendo últimamente; que las licencias de edificación están suspendidas hasta nueva orden; que se intentará planificar un ordenamiento adecuado para la explotación del subsuelo; que se habían presentado dos concursos para cubrir las plazas de guardia municipal y habían quedado desiertas; que se tendría

que estudiar la posibilidad de empezar a restringir las posibles aperturas de bares; y cómo no, que el principal problema con que se encuentra el Ayuntamiento es de orden económico, es decir, falta de presupuesto.

En resumen, se plantearon muchos temas, pero se aclararon muy pocos. Pero es que hay que comprender que en espera de las elecciones municipales, se está pasando por una etapa de espera-transición que no fomenta demasiado las iniciativas propias ni de los que están, ni de los que quieren estar.

A. Brosel

El Gobernador Civil de Gerona, en el Ayuntamiento.

Aspecto que ofrecía la Sala.

Parquets CERDANYA

INSTALACION DE TODA CLASE DE
PARQUETS, CLAVADOS
Y ENCOLADOS
PULIDOS Y BARNIZADOS
RODAPIES

Grupo Residencial Roma
Escalera Bolvir, 2.º, 1.ª
PUIGCERDÀ

TREBALLS

objectes regal

GRANETS, VIDRETS... de bisuteria
(abalorios)

EXCLUSIVA CRISTALL DE BOHEMIA
TREBALLS MANUALS
MATERIAL ESCOLAR

Escoles Pies, 21 – PUIGCERDÀ

**REFORMAS RAPIDAS
EN PISOS Y TORRES**

**Gendrau y
Camarero**

CONSTRUCCIONES

C/. José Antonio, 5 Tèl.: 88 09 06 PUIGCERDÀ

Robes a bon preu per tothom

SERVEI TEXTIL

C/. José Antonio, 21

C/. Espanya, 11

PUIGCERDÀ

- HORTICULTURA
- ARBORICULTURA
- FLORICULTURA

*Plantes i granes
Fruites i Hortalitces
de tota mena.*

SALVADOR CARRERA

PUIGCERDÀ

op

OPTICA PUIG

lentes de contacto

Morera, 4

TEL: 880.671

PUIGCERDÀ

(Girona)

CAN BORRELL

MAS CATALÀ DE LA CERDANYA

APARTAMENTS I CUINA TÍPICA CASOLANA
MERANGES (Girona)

AMBIENT MOLT SELECTE – 40 PLACES

Reserves – Telèfon: 972-88 00 33

*CUINA DISTINGIDA I CONDECORADA
AMB EL PREMI:*

IGNASI DOMENEC – HOGARHOTEL-78

(Reserves per telèfon)